

บทที่ ๓

ลักษณะทางสังคมและ เศรษฐกิจ

ประวัติของหมู่บ้านวังไผ่

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านวังไผ่ จากคำบอกเล่าของปู่เฒ่าคุณแก่โตเล่าให้ฟังว่า บรรพบุรุษเล่าสืบต่อกันมาดังนี้

เมื่อประมาณ ๑๕๐ กว่าปีมาแล้ว หมู่บ้านแห่งนี้มีชาวบ้านอาศัยอยู่เพียงไม่กี่หลังคาเรือน ซึ่งต่างกับปัจจุบันที่มีชาวบ้านอาศัยอยู่มากขึ้น เดิมที่ตั้งของหมู่บ้านนี้เป็นบริเวณที่คนไม่ไผ่ขึ้นมาก และมีลำแม่น้ำน้อยไหลผ่านหมู่บ้าน จึงเป็นที่หากินของสัตว์จำพวก กวาง เสือ ช้าง และสัตว์อื่น ๆ อีกหลายชนิด โดยเฉพาะลำน้ำตอนนี้นักมากจึงเรียกหมู่บ้านแห่งนี้ว่า "หมู่บ้านวังไผ่" นอกจากนี้ชาวบ้านยังใคร่รวมใจกันสร้างวัดขึ้น ใหญ่ชื่อว่า "วัดฝาง" เหตุที่ไผ่ขึ้นเพราะสร้างอยู่ในคองคองฝาง ซึ่งเป็นต้นไม้ใหญ่ไร้อาสนุนไพรได้ วัดนี้ยังมีอยู่ถึงปัจจุบันนี้ แต่ได้เปลี่ยนชื่อจากวัดฝางมาเป็นวัดขวาง สาเหตุที่เปลี่ยนชื่อเนื่องมาจากเหตุ ๒ ประการ คือ

๑. เพราะวัดสร้างขวางแม่น้ำน้อย ไม่สร้างไปตามความยาวของลำแม่น้ำน้อย และไม่ไผ่สร้างโบสถ์วิหารให้ตรงตามทิศ ไผ่หันหน้าโบสถ์วิหารไปทางทิศหนึ่ง สร้างขวาง ๆ จึงเรียกกันว่า "วัดขวาง"

๒. เนื่องจากขุนไกรได้รับคำสั่งจากทางกรุงศรีอยุธยา ให้มาตั้งทัพขวางกองทัพพม่าที่จะยกมาตีกรุงศรีอยุธยา ณ ที่นี้ จึงเรียกว่า "วัดขวาง"

แต่ในปัจจุบันนี้ทางราชการเรียกว่า วัดฝาง แต่ชาวบ้านเรียกทั้งสองชื่อ คือ วัดฝาง และ วัดขวาง เพราะถือว่าเป็นวัดเดียวกัน

เมื่อพม่ายกทัพมาถึงวัดนั้น ขุนไกรสู้ไม่ได้ถอยร่นไปจนถึงอำเภอสรรคบุรี ส่วนชาวบ้านวังไผ่และหมู่บ้านอื่นที่อยู่ใกล้เคียงก็หนีพวกพม่าไปหลบอาศัยอยู่ที่ละหานคูก ซึ่งเป็นที่ราบลุ่มเป็นแอ่งลงไป มีคันดินสูงชันเป็นขอบโดยรอบๆ บริเวณละหานคูกเป็นป่าพงอันหนาทึบ พื้นเป็นที่สถิตย์ของเจ้าพ่อขุนแก้วและนางพิมพ์บุษกรรยา พวกชาวบ้านเมื่อหนีพมามาก็ตั้งละหานคูกที่สวนคอกบวอนและบนบาน

เจ้าพ่อขุนแก้ว ขอให้ช่วยพวกตนให้รอดพ้นจากพวกพม่า ซึ่งเจ้าพ่อขุนแก้วก็ได้ช่วยเหลือทำให้พวกพม่าไม่พบชาวบ้านที่หลบอยู่ในละหานตุ๊ก ถึงแม้จะไขโซ่ลงข้างเขาไปเหยียบย่ำทำลายป่าพงที่ชาวบ้านอาศัยหลบอยู่ แต่ไม่สามารถทำลายได้ ทำให้ชาวบ้านรอดพ้นอันตราย จึงทำให้ชาวบ้านนับถือเจ้าพ่อขุนแก้วมาก และจะคงทำบุญให้ศาลของเจ้าพ่อเป็นประจำทุกปี ถือว่าเป็นเจ้าพ่อประจำชุมชนคอยช่วยดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้าน ประเพณีการทำบุญที่ศาลของเจ้าพ่อขุนแก้วนี้จะทำกันเป็นประจำทุกปีจนถึงปัจจุบันนี้

เมื่อชาวบ้านมาตั้งบ้านเรือนอยู่ข้างน้ำในระยะเวลาแรก ๆ นั้น บริเวณรอบ ๆ เป็นป่าไผ่ดิบตันยางและไม้ยืนต้นอื่น ๆ เต็มไปด้วยสัตว์ร้ายและโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ แต่ต่อมาเมื่อผู้คนเพิ่มจำนวนมากขึ้น ป่าก็ถูกถางลงเป็นที่นาและที่เพาะปลูกพืชอื่น ๆ ชาวบ้านก็อพยพเข้ามาอาศัยอยู่กันมากขึ้น ชาวบ้านที่อพยพเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติ และมีการติดต่อไปมาหาสู่กันอยู่เสมอ

การติดต่อกับโลกภายนอก เช่น ตัวเมือง ในสมัยก่อนที่ยังไม่มีถนน ขี่สะควงเหมือนในปัจจุบัน อาศัยการเดินทางด้วยเท้า ซึ่งนาน ๆ ครั้งจะทำครั้งหนึ่งเมื่อมีความจำเป็น ต่อมาเจริญขึ้นก็ใช้การเดินทางตามลำแม่น้ำน้อย โดยอาศัยเรือโดยสารสี่ล้อคอกหมู เวลาเดินทางไปในเมือง แต่ปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้ว เพราะใช้รถยนต์แทน เวลาที่ชาวบ้านเข้าไปในเมืองมากขึ้นเพราะขนส่งของไปขาย สิ่งของที่นำไปขายก็มีผลไม้จำพวกส้ม กล้วย มะม่วง ละมุด มะพร้าว ขนุน ฝรั่ง และอื่น ๆ นอกจากนั้นก็ยังมี ถ่าน ถ่านกวา ถั่วปักษ์ยาว ไปขายในตลาดในเมือง

ประวัติหมู่บ้านตะเกา

หมู่บ้านตะเกา เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในตำบลหางน้ำสาคร อำเภอโมรเมย์ จังหวัดชัยนาท เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่มีพัฒนาการ เข้ามาอยู่เพื่อทำการพัฒนาชุมชนซึ่งเปิดเป็นเขตพัฒนาชุมชน เมื่อปี พ.ศ.

๒๕๑๕

คนในหมู่บ้านตะเกาและคนในตำบลหางน้ำสาครส่วนใหญ่เป็นพี่น้องกันเกือบทั้งตำบลจะสังเกตได้จากนามสกุลของคนในตำบลนี้ ซึ่งมักจะลงท้ายด้วยคำว่าตะเกา เกือบทั้งนั้น

หมู่บ้านนี้มีอายุประมาณ ๕๐๐ ปี ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านตะเกา แด่เดิมหมู่บ้าน

นั้นเมื่อเมืองเป็นเครื่องสังเกต แต่ปัจจุบันบริเวณที่เป็นคูเมืองกลายเป็นที่ปลูกสวนกล้วยหมกแล้ว
 เกิดที่หมู่บ้านตะเกาไคมีเจ้าอุทองเป็นผู้ครองเมือง และมีลูกสาวอยู่คนหนึ่ง ชื่อนางตะเกาทอง
 ซึ่งเป็นที่หมายปองของชายหนุ่มทั้งหลาย ในบรรดาชายหนุ่มเหล่านั้น มีลูกชายเจ้าจันเสน และลูกชาย
 เจ้าห้วยคุกมาขอบพอกอยู่ด้วย ซึ่งเจ้าเมืองทั้งสองนี้ต่างก็เป็นเพื่อนรักกับเจ้าอุทองทั้งคู่ เจ้าอุทอง
 จึงไม่ทราบว่าจะตัดสินใจยกตัวสาวให้กับบุตรใครก็เพราะกลัวว่าต่างฝ่ายจะเสียใจ ดังนั้นจึงไต่ถาม
 ขอแม่เอาไวว่า ถ้าบุตรใครยกขบวนขันหมากมาถึงเมืองของตนก่อนก็จะยกลูกสาวให้ ถ้าใครยกมา
 ถึงก็ให้ทั้งสองทิ้งไว้หน้าเมือง เพื่อให้อีกฝ่ายทราบว่าโดยยกขบวนขันหมากมาถึงก่อนแล้ว

ลูกเจ้าห้วยคุกและลูกเจ้าจันเสน ต่างก็ยกขบวนขันหมากมา ลูกเจ้าห้วยคุกยกขันหมากมา
 ทางบกและลูกเจ้าจันเสนยกขบวนขันหมากมา ๗ หมื่นคน ไก่ยกมาทางเรือ เมื่อขบวนขันหมากของ
 ทั้งสองยกมาเกือบจะใกล้เมืองเจ้าอุทอง ก็เผอิญมีเด็กคนที่ไม่รู้เรื่องสัญญาบัตรเรื่องนี้ เห็นทองแขวน
 ไข ก็ปีนขึ้นไปตีเล่น เสียงของก็ดังไปไกลถึงขบวนที่ยกขันหมากมาทั้งของลูกเจ้าจันเสนและลูกเจ้า
 ห้วยคุก ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างก็นึกว่าอีกฝ่ายหนึ่งโดยยกขบวนขันหมากมาถึงก่อนแล้ว ต่างฝ่ายต่างก็
 เสียใจจึงหยุดขบวนขันหมาก

ขบวนขันหมากของลูกเจ้าจันเสนหยุดมาทางน้ำ ไต่เดินทางมาถึงบ้านคอนแดง (ปัจจุบัน
 อยู่ ต. หางน้ำสาคร) ไต่ยินเสียงของก็คิดว่าลูกเจ้าห้วยคุกมาถึงก่อน ก็เทศน์ที่เตรียมมา เว
 ชนมงคล ชนมสามเกลอ และของขันหมากลงในแม่น้ำหมก ของเหล่านั้นก็กลายเป็นหินอยู่ใน
 หมู่บ้านคอนแดง มีลักษณะเป็นก้อนหินๆ รูปคล้ายๆ ชนมงคล ชนมสามเกลอ ซึ่งปัจจุบันนี้ก็ยังมิได้อยู่
 และลูกเจ้าจันเสนยังไต่สร้างอนุสรณ์เอาไว้เพื่อเป็นที่ระลึกที่ไม่ได้สมปรารถนาในความรัก สิ่งนั้น
 ก็คือ สระ ซึ่งปัจจุบันนี้ สระนั้นชื่อว่า หนองเจ็ดหมื่น เป็นที่อุดมสมบูรณ์ มีปลาชุกชุม

ส่วนลูกเจ้าห้วยคุกโดยยกขบวนมาถึงตำบลทางน้ำสาคร ซึ่งอยู่คนละฝั่งกับบ้านคอนแดง
 เมื่อไต่ยินเสียงของก็หยุด ภัยความเสียใจวาตนมาถึงเข้าไป และไต่สร้างอนุสรณ์ขึ้นไว้เป็นที่ระลึก
 โดยไต่สร้างถนนขึ้นเรียกถนนบ้านหัวถนนเหนือ ซึ่งปัจจุบันถนนก็ยังมิได้อยู่ที่หมู่บ้านตะเกา ตำบล
 หางน้ำสาคร

ทางด้านเจ้าอุทอง เมื่อทราบข่าวก็แจ้งให้ลูกสาวทราบว่าขบวนขันหมากนั้นโดยยกมาแต่
 ไม่ได้เพราะมีเด็กคนไปตีของเสียก่อน นางตะเกาทอง บุตรสาวเสียใจจึงผูกคอตาย เจ้าอุทอง

เสียใจมากจึงเปลี่ยนชื่อเมือง เพื่อเป็นอนุสรณ์สำหรับลูกสาวให้ชื่อเมืองใหม่ว่า เมืองอุตะเกา

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์หมู่บ้านวังไผ่

ที่ตั้งชุมชน (๑) ที่ตั้งศึกษาทำการศึกษารวบรวมหมู่บ้าน ๓ หมู่บ้านด้วยกันคือ หมู่ที่ ๑ บ้านเที่ยงแท้ หมู่ที่ ๒ บ้านวังไผ่ หมู่ที่ ๔ บ้านวังไผ่ หมู่บ้านทั้งสามนี้ตั้งอยู่ในเขตตำบลรัตนบาท อำเภอมะนัง จังหวัดฉะเชิงเทรา ตำบลรัตนบาท ประกอบด้วยหมู่บ้านจำนวน ๘ หมู่บ้านด้วยกันคือ

หมู่ที่ ๑	บ้านเที่ยงแท้
หมู่ที่ ๒	บ้านวังไผ่
หมู่ที่ ๓	บ้านปากคลองแพรกศรีราชา
หมู่ที่ ๔	บ้านวังไผ่
หมู่ที่ ๕	บ้านวังยาง หรือ บ้านท่ากระยาง
หมู่ที่ ๖	บ้านท้ายเมือง
หมู่ที่ ๗	บ้านคอนตาไธ หรือ บ้านบางตาขวาง

ชุมชนที่ศึกษาประกอบด้วยครัวเรือนทั้งสิ้น ๕๐๐ ครัวเรือน (๒) มีประชากรอยู่ทั้งสิ้น ประมาณ ๓,๐๐๐ คน ชุมชนนี้ตั้งห่างจากจังหวัดประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอมะนัง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภูมิประเทศส่วนใหญ่ของชุมชนนี้เป็นที่ราบลุ่ม ทำการเกษตรกรรม ที่ดินอุดมสมบูรณ์ เพราะมีคลองชลประทานผ่าน ที่ดินส่วนใหญ่ใช้ในการทำนาและบางส่วนใช้เป็นที่สวนปลูกผลไม้ บริเวณที่

(๑) ชุมชน หรือ Functional Village ตามคำนิยามที่สถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เคยใช้ หมายถึง อาณาเขตที่สมาชิกทุกคนในประโยชน์จากสิ่งต่าง ๆ เช่น วัด โรงเรียน หรือ สถานือนามัยร่วมกัน และมีการติดต่อระหว่างกันอย่างทั่วถึงเสมอ ๆ อาณาเขตของชุมชนจะกว้างหรือแคบอย่างไร ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้ประโยชน์ร่วมกัน และการติดต่อระหว่างกันในลักษณะดังกล่าว

(๒) ดูจากบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด , ๒๕๑๘.

ปลูกสวนผลไม้จะมีต้นยางขึ้นปนอยู่มากเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตหมู่บ้านเที่ยงแท้ และบ้าน
วังไผ่ (หมู่ที่ ๒) ส่วนบ้านวังไผ่ (หมู่ที่ ๔) มีต้นยางอยู่มากเหมือนกันแต่ยังไม่มากเหมือนหมู่บ้าน
เที่ยงแท้และหมู่บ้านวังไผ่ (หมู่ที่ ๒)

การคมนาคมภายในชุมชนนี้ไปมาสะดวกเพราะมีถนนถนนคดงหลายประทุนานจนถึงสองสาย
สายหนึ่งเป็นถนนถนนคดงถนนนำวัดประทุนานรัตนสุทร ซึ่งดากยาง ส่วนอีกถนนหนึ่งเป็นถนนลูก
วังธรรมคา

ภายในชุมชนนี้มีวัดประจำหมู่บ้าน ๑ วัด และโรงเรียนประชาบาล ๑ โรงเรียน ทำการสอน
ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงประถมศึกษาปีที่ ๘ ชื่อโรงเรียน "วัดผาง" ในหมู่บ้านวังไผ่ (หมู่
ที่ ๔) มีศาลเจ้าของขุนแก้วเป็นศาลศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน เป็นที่นับถือของชาวบ้านเที่ยงแท้ และ
บ้านวังไผ่ (หมู่ ๒) ด้วย ภายในชุมชนนี้มีความเชื่อในเรื่องศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เหมือน
กัน

ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านตะเกา

หมู่บ้านตะเกาเป็นหมู่บ้านที่ ๕ ตั้งอยู่ที่ตำบลหางน้ำสาคร อำเภอโมรเมย จังหวัดชัยนาท
ตำบลนี้ประกอบด้วยหมู่บ้านทั้งหมด ๑๐ หมู่ คือ

หมู่ที่ ๑	บ้านหนองประคูน
หมู่ที่ ๒	บ้านหนองกรก
หมู่ที่ ๓	บ้านหนองคาตน
หมู่ที่ ๔	บ้านท่าอิฐ
หมู่ที่ ๕	บ้านตะเกา
หมู่ที่ ๖	บ้านหางน้ำสาคร
หมู่ที่ ๗	บ้านหางน้ำสาคร
หมู่ที่ ๘	บ้านคอนแดง
หมู่ที่ ๙	บ้านทางแขวง
หมู่ที่ ๑๐	บ้านท้ายคลอง

หมู่บ้านในตำบลทางน้ำสาครมีเพียง ๔ หมู่บ้านเท่านั้น ที่เปิดเป็นเขตพัฒนาชุมชน คือ หมู่บ้านอุตะเภา หมู่บ้านทางน้ำสาครทั้งสองหมู่ และหมู่บ้านคอนแดง สำหรับหมู่บ้านอุตะเภาเป็นที่รวมศูนย์ศึกษาเลือกมาศึกษาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง หมู่บ้านอุตะเภาประกอบด้วยจำนวนประชากรประมาณ ๑,๐๐๐ คน มีครัวเรือนทั้งสิ้น ๑๓๒ ครัวเรือน (๓) หมู่บ้านตั้งห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๑๖ กิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองชัยนาท และหมู่บ้านอยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองชัยนาท หมู่บ้านอุตะเภานี้มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่นดังนี้ คือ

ทิศเหนือ	หมู่บ้านทางน้ำสาคร (หมู่ ๕ และ ๖)
ทิศใต้	หมู่บ้านท่าอู
ทิศตะวันออก	แม่น้ำอุตะเภา
ทิศตะวันตก	หนองศาลคน

ในปัจจุบันการเดินทางไปหมู่บ้านอุตะเภาสะดวกสบาย ถ้าเดินทางไปทางถนนสายเอเชียจะอยู่ห่างจากตัวจังหวัดชัยนาทเพียง ๑๖ กิโลเมตร แต่ถ้าไปทางถนนสายเก่า คือ ถนนพหลโยธินจะอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๒๕ กิโลเมตร ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมารังวัดชัยนาทจะมาโดยรถยนต์ขึ้นที่หมู่บ้านทางน้ำสาคร แล้วไปลงรถที่อำเภอเมืองนครสวรรค์ หรือจากอำเภอเมืองนครสวรรค์ขึ้นรถอีกคันหนึ่ง ในสมัยก่อนการเดินทางไปหมู่บ้านอุตะเภานลำบากมาก เพราะการคมนาคมยังไม่สะดวกเหมือนในปัจจุบัน ภายในหมู่บ้านมีถนนอยู่ ๒ สายด้วยกันเป็นถนนลาดยางตลอดสาย ๑ สาย ส่วนอีกสายหนึ่งนั้นลาดลูกรังเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้น ยังลาดยางไม่ตลอด ถนนแต่ละสายกว้างประมาณ ๓.๕๐ เมตร ถนนที่ลาดยางตลอดสายเป็นถนนที่สร้างเข้าสู่วัด เป็นถนนที่สร้างขึ้นด้วยความร่วมมือของพวกชาวบ้านกับทางวัด โดยทางวัดบอกรับ ส่วนอีกสายหนึ่งเป็นถนนที่ทางพระบอกรับกับชาวบ้านและได้รับเงินช่วยเหลือจากทางราชการส่วนหนึ่ง ถนนสายนี้จะเป็นถนนที่กีดขวางหน้าบ้านของชาวบ้าน และเป็นถนนเดียวบริเวณแม่น้ำอุตะเภา บริเวณชายฝั่งที่ติดกับถนนตรงกับหน้าบ้านของผู้ใด ก็จะมีการปลูกผักเอาไว้กินและขายด้วย มีที่เอาไว้ขายจะเป็นพวก แดงกวา ถั่วฝักยาว และผักอื่น ๆ

(๓) คู่มือหมู่บ้านรายชื่อบุคคลเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด , ๒๕๑๘.

ที่ดินในหมู่บ้านนี้ส่วนใหญ่เป็นที่ค่อนข้างเก่าไม่ได้ปลูกต้นไม้อะไรก็ไม่ค่อยออกงาม นอกจากปลูกต้นน้อยหน่า กล้วย และพวกชาวฟาง ดังนั้นคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านจึงไม่มีที่นาอยู่ที่หมู่บ้าน ทางแขวง และบ้านคอนแดง ถึงถูกการทำนาก็จะไปทำกันที่หมู่บ้านทางแขวงและบ้านคอนแดง โดยขึ้นรถสองแถวที่วิ่งประจำหมู่บ้านไปเช่าเย็นกลับ

ลักษณะของหมู่บ้านอุตะเกา มีลักษณะเป็น Functional Village เพราะว่าชุมชนนี้เป็นชุมชนที่มีชาวบ้านในหมู่บ้านอุตะเกาเท่านั้นที่ไปประโยชน์จากวัด โรงเรียน และมีการศึกษาระหว่างกันอย่างทั่วถึงเสมอ ๆ ภายในหมู่บ้านอุตะเกามีวัด ๑ วัด และโรงเรียนประชาบาล ๑ โรงเรียน ทำการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ๑ ถึงประถมศึกษา ๗ ชื่อโรงเรียนวัดอุตะเกา เป็นโรงเรียนที่สอนเด็กภายในหมู่บ้าน ชาวบ้านในหมู่บ้านอุตะเกามีความเชื่อถือในเจ้าวาทสองกคนและองค์ปัจจุบันมาก มีเรื่องเกิดครอบงำอะไรก็มักจะปรึกษาพระสงฆ์อยู่เสมอ เจ้าวาทสองกคนของวัดนี้ปัจจุบันได้เลื่อนมาเป็นเจ้าคณะจังหวัดประมาณ ๒ ปีแล้ว ส่วนเจ้าวาทที่วัดอุตะเกาในปัจจุบันเป็นเจ้าคณะตำบลกล้วย พวกชาวบ้านส่วนใหญ่มีความเชื่อถือในพระสงฆ์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เหมือนกัน

ลักษณะของการตั้งบ้านเรือน

จากการไปสังเกตการตั้งบ้านเรือนว่า ชุมชนนี้ไม่มีลักษณะของการตั้งบ้านเรือนเป็นแบบขยายไปตามลำแม่น้ำน้อย บ้านเรือนส่วนใหญ่สร้างติดแม่น้ำน้อย มีเพียงไม่กี่หลังเท่านั้นที่สร้างติดถนนกันตลอดกันน้ำประพาท เพราะถนนกันคลองชลประทานเพิ่งสร้างไม่กี่ปีเท่านั้น ลักษณะของบ้านที่ปลูกสร้างเป็นบ้านโคกสูง ปลูกอย่างถาวร ส่วนใหญ่การปลูกสร้างบ้านจะต่อเนื่องจากลักษณะบ้านแบบโบราณซึ่งสร้างไว้เดิม เป็นหลังคามุงสังกะสีทั้งเพค

ส่วนโคกนั้นจะเป็นที่เก็บเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำนา และใช้เป็นที่สำหรับพักผ่อนในเวลากลางวัน บริเวณบ้านโดยรอบปลูกผักต่าง ๆ บริเวณนั้นก็เป็นส่วนผลไม้จำพวก ส้ม กล้วย ละมุด ขนุน ฝรั่ง เป็นต้น

ภายในชุมชนนี้ไม่มีตลาด มีร้านค้าขายของชำอยู่ ๑๑ ร้าน ส่วนใหญ่ชาวบ้านอาจจะซื้อของมาก ๆ ก็จะเขามาซื้อของที่ตลาดจังหวัดชัยนาท ร้านค้าของชำเหล่านี้จะไว้ส่วนหนึ่งของตัวบ้านเป็นสถานที่ประกอบกิจการ การค้าขายภายในหมู่บ้านค้าขายเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ที่ตั้งบ้านเรือนของหมู่บ้านวังไผ่ จะตั้งอยู่ในเขตของอำเภอเมืองชัยนาท ส่วนที่ห่างบาง
ส่วนอยู่ในเขตอำเภอเมืองชัยนาท บางส่วนอยู่ในเขตอำเภอสรรคบุรี แต่ส่วนใหญ่แล้วที่นาอยู่ในเขต
อำเภอสรรคบุรี

ปรากฏว่าการตั้งบ้านเรือนของชาวบ้านอุตะเถาเป็นแบบขยายไปตามถนน ซึ่งถนนเลียบ
ไปตามลำน้ำอุตะเถา บ้านเรือนส่วนใหญ่สร้างเป็นบ้านโคกสูง บ้านสร้างด้วยไม้ หลังคามุงสังกะ
สี โคกสูงนั้นเป็นที่เก็บเครื่องมือที่ใช้ในการทำนา เช่น สัตว์ ฆ้อง ฆ้อง เป็นต้น และใช้เป็นที่พักผ่อน
กลางวัน ในเวลากลางวัน มีส่วนน้อยเท่านั้นที่สร้างบ้านเป็นบ้านแบบสองชั้น บ้านที่สร้างส่วนใหญ่ บริเวณ
หน้าบ้านจะเลี้ยงวัว หรือ ควาย และมีกองฟางกองอยู่หน้าบ้านเป็นอาหารของวัว ควาย ในหมู่บ้าน
นี้ส่วนมากเลี้ยงไว้ขายมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เลี้ยงไว้ไถแรงงาน ส่วนบริเวณหลังบ้านจะเป็น
บริเวณที่ชาวบ้านใช้เป็นที่ปลูกต้นน้อยหน่า เพราะเป็นบริเวณที่ค่อนข้างร่ม หมู่บ้านอุตะเถาเป็นหมู่บ้านที่ปลูก
น้อยหน่ามากกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ปีหนึ่งรายได้เฉพาะน้อยหน่าได้เงินหลายพันบาท นอกจากนั้นก็ปลูก
ข้าวฟ่างและกล้วย เป็นรายได้ที่จุนเจือครอบครัวของตน

ภายในหมู่บ้านไม่มีตลาด มีร้านค้าขายของชำอยู่เพียง ๔ ร้านเท่านั้น ส่วนใหญ่ถ้าชาว
บ้านจะซื้อของมาก ๆ ก็จะมาซื้อของที่ตลาดจังหวัดชัยนาท หรือไม่กี่ที่ตลาดอำเภอโมโนรมย์ ร้านค้า
ขายของชำเหล่านี้จะใช้ส่วนหนึ่งของตัวบ้านเป็นสถานที่ประกอบกิจการ การค้าขายก็เป็นการค้าขาย
เพียงเล็กน้อย แต่พวกพืชผักผลไม้ที่ชาวบ้านปลูกไว้กินและขาย ชาวบ้านจะนำไปขายที่ตลาดนัดทาง
น้ำสาคร ซึ่งอยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ ๑ กิโลเมตร ตลาดนัดที่ทางน้ำสาคร เป็นศูนย์กลางที่พวก
ชาวบ้านจากตำบลอื่น เช่น ตำบลกุงสำเภา ตำบลไร่พัฒนา ตำบลวัดโลก ตำบลสิลาจาน และหมู่บ้าน
ที่อยู่ไกลหมู่บ้านทางน้ำสาคร นำของมาขายกันที่ตลาดนัดนี้ เพราะการเดินทางสะดวกสบาย ส่วน
มากชาวบ้านจะซื้ออาหารที่จำเป็น คือ พวกของแห้งเก็บไว้เท่านั้น

ลักษณะของบ้านเรือนที่อยู่อาศัยในชุมชนวังไผ่และชุมชนอุตะเถา บ้านทั้งสองแห่งมีขนาด
ปานกลางเป็นส่วนใหญ่ มีบ้านขนาดใหญ่เป็นส่วนน้อย แต่อุปกรณอำนวยความสะดวกภายในครัวเรือน
มีแตกต่างกัน คือ ชุมชนอุตะเถามีตู้เย็น พัดลม เตาไฟฟ้า หม้อไฟฟ้า โทรทัศน์ ไซ้เป็นจำนวนมาก
จากการสังเกตการปรากฏว่าในชุมชนอุตะเถาทั้งหมดมีอยู่ ๑๓๒ ครัวเรือน มีโทรทัศน์ไว้มากถึง ๘๘ ครัว
เรือน แต่ชุมชนวังไผ่มีอยู่เพียง ๕ ครัวเรือนเท่านั้น

สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

ลักษณะสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนวังไผ่และชุมชนคูตะเกาะจะได้อธิบายโดยละเอียดโดยจะแยกอธิบายเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ใต้ดังนี้

๑. การศึกษา

ในเรื่องการศึกษานั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่จบการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในหมู่บ้านวังไผ่มีโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ อยู่หนึ่งโรงเรียน คือ "โรงเรียนวัดปาง" เป็นโรงเรียนที่มีเด็กนักเรียนเรียนอยู่ทั้งสิ้น ๒๕๕ คน เป็นนักเรียนชายเสีย ๑๒๑ คน นักเรียนหญิง ๑๒๔ คน ครูที่สอนนักเรียนเป็นครูที่มีวุฒิทั้งหมด ครูใหญ่เป็นครูในชุมชนเอง และมีครูน้อยอยู่ในหมู่บ้านนอก ๒ คน เด็กในหมู่บ้านจะเดินทางมาเรียนกวยเทา ส่วนครูน้อยที่อยู่ที่อื่นจะเดินทางมาสอนนักเรียนเขาไปเห็นกลับค้ายรถจักรยานยนต์

ในหมู่บ้านคูตะเกาะ ชาวบ้านส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ที่จบการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในหมู่บ้านมีโรงเรียนที่สอนเด็กอยู่ ๑ โรงเรียน ชื่อ "โรงเรียนวัดคูตะเกาะ" สอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงประถมศึกษาปีที่ ๗ มีครูสอนทั้งหมด ๗ คน เป็นครูที่มีวุฒิทั้งสิ้น มีนักเรียนทั้งหมด ๑๘๓ คน เป็นชาย ๗๒ คน หญิง ๑๑๑ คน โรงเรียนวัดคูตะเกาะตั้งอยู่ในบริเวณเขตรวัด เป็นโรงเรียนที่สร้างขึ้นด้วยความร่วมมือจากวัด ชาวบ้าน และทางราชการจัดสร้างขึ้นมา

จากการสัมภาษณ์ในชุมชนทั้งสองปรากฏว่าครูใหญ่เป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ใ้ทำการสอนหนังสือมาเป็นเวลานาน เป็นที่รู้จักของชาวบ้านเป็นอย่างดี เป็นผู้นำคนหนึ่งของชุมชน เพราะเหตุที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือว่าเป็นผู้มีความรู้ดีกว่าบุคคลอื่น เป็นข้าราชการที่มีเกียรติ ใ้คำแนะนำแก่บุคคลอื่นได้ นอกจากนั้นยังมีความรู้ทางยาแผนโบราณ ยากกลางบ้านต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือชาวบ้านในเรื่องยาแผนโบราณเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ ส่วนชุมชนคูตะเกาะครูใหญ่เป็นกนอยู่ในเขตอำเภอมือง เมื่อแต่งงานก็ย้ายมาอยู่กับภรรยาในชุมชนคูตะเกาะ อยู่ในชุมชนเป็นเวลานาน มี

ความสัมพันธ์กับชาวบ้านอย่างใกล้ชิด เพราะเคยเป็นหมอทหารเสนารักษ์ เมื่อมาอยู่ในชุมชนก็ให้ความช่วยเหลือชาวบ้านในเรื่องฉีดยารักษาโรคให้ชาวบ้านเป็นเวลานานประมาณ ๑๕ - ๑๖ ปี เมื่อมีโรงพยาบาลที่อำเภอโนนรมย์ก็เลิกฉีดยาให้ชาวบ้าน จึงทำให้ชาวบ้านมีความเคารพนับถือครูใหญ่ ดังนั้นในชุมชนทั้งสองนี้ครูใหญ่จึงเป็นผู้นำที่มีอิทธิพลในการชักจูงชาวบ้านให้ความร่วมมือในการทำกิจการต่าง ๆ ภายในชุมชน

จากการให้สัมภาษณ์ของครูใหญ่ (๔) ในชุมชนทั้งสองในด้านการศึกษารายงานว่า เด็กนักเรียนในชุมชนวังไผ่เมื่อจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลายแล้ว มีนักเรียนเพียงส่วนน้อยที่ได้ไปศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในตัวจังหวัดชัยนาท เพราะชาวบ้านยังมองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาเพียงพอ การศึกษาของเด็กก็ไม่เต็มที่เท่าที่ควร เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวเด็กบางคนก็ต้องหยุดการเรียนหนังสือเพื่อไปช่วยบิดามารดาเกี่ยวข้าว ส่วนในชุมชนตะเภา การศึกษาของเด็กในระยะ ๒ - ๓ ปีมานี้มีแนวโน้มไปเรียนต่อในระดับสูงเพิ่มมากขึ้น เมื่อจบประถมศึกษาปีที่ ๗ ในชุมชนแล้วก็ไปเรียนต่อในอำเภอโนนรมย์ เนื่องจากการเดินทางไม่สะดวกเพราะมีความเจริญแบบเมืองเกิดขึ้นในชุมชนนี้ มีรถประจำทางสองแถวรับส่งเด็กที่ไปเรียนในอำเภอโนนรมย์ทุกวัน อัตราค่าโดยสารเก็บลดครึ่งหนึ่งจากปกติคือ ๒ บาท บางครัวเรือนก็รับรถจักรยานยนต์ไปส่งบุตรเอง เด็กในชุมชนนี้ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ ไม่ต้องช่วยบิดามารดาในฤดูเกี่ยวข้าวเหมือนชุมชนวังไผ่

๒. ศาสนา

ในชุมชนนี้มีวัดฝางเป็นศูนย์กลางที่ชาวบ้านใช้ทำพิธีทางศาสนาด้วยกัน เป็นวัดเก่าแก่ที่มีอายุก็งเดิมแล้ว ปัจจุบันมีพระอยู่ ๔ องค์ สามเณรอีก ๒ องค์ แต่ถาเป็นฤกษ์เข้าพรรษาแล้วจะมีพระที่วัดประมาณ ๒๐ - ๒๕ องค์เป็นประจำทุกปี แต่ถาดอกพรรษาแล้วพระจะเหลือเพียง ๔ - ๕ องค์เท่านั้น เป็นเช่นนี้เสมอมา ภายในวัดเป็นที่แห่งเดียวของหมู่บ้านที่มีน้ำบาดาลใช้ พระที่อยู่

(๔) ครูสมันตีว สิงห์รอด ครูใหญ่ ร.ร. วัดฝาง.
ครูเสถียร ธรรมชัย ครูใหญ่ ร.ร. วัดตะเภา , ร.ร. วัดทางน้ำสาคร.

ในวัดแบ่งออกเป็นสองพวก คือ พระจรัลที่มาจากกรุงเทพฯ เสีย ๒ องค์ และเป็นพระที่อยู่ในห้อง
 ถิ่นนั้นเสีย ๒ องค์ ส่วนสามเณรเป็นกนในท้องถิ่นนั้น พระและสามเณรที่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้จะมี
 ภูษาตินำอาหารมือเพลมาถวายทุกวัน พระที่มาจากกรุงเทพฯ ชาวบ้านแต่ละบ้านจะผลัดเวรกันทำ
 อาหารมาถวายวันละ ๒ เถา โดยชาวบ้านหมู่ที่ ๔ จะนำมาถวาย ๑ เถา และหมู่บ้านอื่นอีก ๑
 เถา เป็นประจำทุกวัน ส่วนตอนเช้าพระและสามเณรจะออกบิณฑบาตจากชาวบ้านซึ่งใส่บาตรหน้า
 บ้านกันเกือบทุกบ้านเป็นประจำ ถ้าเป็นวันพระซึ่งอยู่ในระหว่างเช้าพระบิณฑบาต ชาวบ้านจะทำบุญกัน
 มาก แต่ถาดอกพรรษาแล้วจะเป็นฤดูเริ่มเก็บเกี่ยวข้าว ชาวบ้านที่มาทำบุญจะลดน้อยลง จะเหลือแต่
 คนเฒ่าคนแก่เท่านั้นที่ยังมาทำบุญกันอยู่ เพราะคนอยู่ในวัยทำงานต้องรีบออกไปนาเก็บเกี่ยวข้าว

หมู่บ้านวังไผ่มีศาลเจ้าพ่อขุนแก้ว เป็นศาลที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านจะต้องทำบุญประจำปีให้
 ทุกปี เพราะถือว่าเป็นเจ้าพ่อที่คอยให้ความคุ้มครองหมู่บ้าน ปกป้องอันตรายให้ ตัวศาลของเจ้าพ่อ
 ทำเป็นเรือนไม้เล็ก ๆ ภายในมีสลักเป็นรูปคน ๒ คน ซึ่งหมายถึงเจ้าพ่อขุนแก้วและนางพินธุภรรยา
 ศาลเจ้าพ่อเกิดอยู่ที่ละหานทุ่งซึ่งอยู่ไกลจากวัดมาก การเกิดทางลำบากต่อพระสงฆ์ที่นิมนต์มาเพื่อ
 ทำพิธี ดังนั้นชาวบ้านจึงพร้อมใจกันตั้งเจ็ดศาลเจ้าพ่อมาสร้างอยู่ในใจกลางหมู่บ้านและจะทำพิธี
 ทำบุญใหญ่ในวันสุดท้ายของวันสงกรานต์ ซึ่งวันสงกรานต์ของหมู่บ้านมี ๕ วัน วันที่ ๕ จะเป็นวันที่
 ทำบุญให้ศาลเจ้าพ่อขุนแก้ว ชาวบ้านทุกบ้านจะมาทำบุญพร้อมกันทุกบ้านที่บริเวณศาลเจ้าพ่อ
 ขุนแก้ว จะนิมนต์พระสงฆ์และตั้งอาหารเช้าที่บริเวณศาลเจ้าพ่อ ชาวบ้านจะนำอาหารมาให้เจ้า
 พ่อและถือใบทองเป็นเสี้ยวเท่าจำนวนคนในบ้านของตน และถืออีกแผ่นให้เท่ากับจำนวนสัตว์ที่มีอยู่
 ภายในบ้านเพื่อบอกให้เจ้าพ่อทราบ เจ้าพ่อจะไถ่มาคุ้มครองรักษาให้ปลอดภัยและหมั่นแก้ความสุ
 ความเจริญ

ภายในหมู่บ้านตะเภามีวัดที่สร้างขึ้นด้วยแรงศรัทธาของชาวบ้านอยู่ ๑ วัด ชื่อ "วัดคูตะ
 เภา" วัดนี้สร้างอย่างสวยงามและเจริญมาก มีโบสถ์ ศาลาการเปรียญ ที่กึ่งหน้าของเจ้าคณะ
 ตำบล หอสวดมนต์ ภูษิตุฆฐบูชา ภูษิตรรณบูชา ภูษิตั้งบูชา เป็นต้น พระที่อยู่ในวัดนี้ถ้าเป็น
 ระยะเวลาเช้าพระบิณฑบาตแล้ว จะมีชาวบ้านอุตะเภามาขอเป็นพระประมาณ ๒๕ - ๓๐ องค์
 เป็นประจำ แต่พอลาพรรษาจะมีพระเหลืออยู่เพียงเล็กน้อย ไม่ต่ำกว่า ๕ องค์ ในปัจจุบันมีพระอยู่
 ๖ องค์ สามเณร ๓ องค์ ในตอนเช้าพระจะออกบิณฑบาตทุกวัน นอกจากวันพระอาหารมือกลางวัน

ชาวบ้านแต่ละบ้านจะผลิตเวรกันทำอาหารมาถวายพระที่ไม่ัญญาภิบาลเองในหมู่บ้านวันละ ๒ สำหรับเป็นประจำ ส่วนพระที่มิัญญาภิบาลของหมู่บ้านนี้ พวกพระองค์จะนำอาหารมาถวายเองต่างหาก

ชาวบ้านส่วนใหญ่จะทำบุญตักบาตรกันหมู่บ้านเป็นประจำทุกวัน แต่มาเป็นวันพระจะมีคนมาทำบุญกันทั่ววัด แต่มาเป็นกุฎเจ้าพรรษาแล้ว ชาวบ้านมาทำบุญที่วัดมากกว่าในระยะลาพรรษา เพราะระยะนี้เป็นระยะที่จะต้องเก็บเกี่ยวพืชไร่และข้าวในนา

จะเห็นได้ว่าในชุมชนทั้งสองมีวัดอยู่ประจำในชุมชนแห่งละ ๑ วัดเท่านั้น วัดจึงเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ และขอความร่วมมือจากชาวบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์และชาวบ้านในชุมชนนี้อย่างใกล้ชิด เพราะพระที่บวชเป็นพระที่อยู่ภายในชุมชนนั้นมาก่อน มีความผูกพันกันทางเครือญาติ รู้จักกับชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนอย่างใกล้ชิด ทำให้การติดต่อขอความร่วมมือเป็นไปโดยง่ายดาย บางครั้งทางวัดและชาวบ้านมีความขัดแย้งกัน แต่ความขัดแย้งนั้นไม่รุนแรงถึงขนาดที่จะไม่ให้ความร่วมมือกับวัดเสียทีเดียว ความร่วมมือที่ให้กับทางวัดอาจลดลงจากปกติเพราะพวกชาวบ้านเหล่านั้นเห็นว่าวัดเป็นที่พึ่งทางจิตใจและประกอบพิธีกรรมทางศาสนา หลังจากลาพรรษาแล้วพระอาศัยอยู่ที่วัดเพียงไม่กี่องค์ ถ้าเลิกให้ความร่วมมือแล้วพระอาจไปอยู่ที่อื่นทำให้วัดร้างได้

เนื่องจากมีวัดอยู่เพียงวัดเดียวในแต่ละชุมชน พระที่มาบวชในระยะเข้าพรรษาก็เป็นชาวบ้านในชุมชนวังไผ่และชุมชนตะเคียนนั่นเอง ไม่มีคนจากชุมชนอื่นมาบวชเป็นพระ ดังนั้นจึงจำเป็นที่ชาวบ้านจะต้องให้ความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการทำนุบำรุงวัดให้เจริญรุ่งเรือง และการกระทำเช่นนี้ถือว่าเป็นผลบุญด้วย ผลบุญอะไรก็ไม่มากเท่ากับการดูแลบำรุงพระพุทธศาสนา ซึ่งหมายความว่ารวมถึงการซ่อมแซมวัดวาอารามและร่วมกันทำงานบุญงานกุศลต่าง ๆ ให้สำเร็จด้วยดี

๓. การปกครอง

ในด้านกรปกครองภายในชุมชนวังไผ่และชุมชนตะเคียน มีผู้ใหญ่บ้านและผู้ใหญ่บ้านคอยดูแลความสงบสุขของหมู่บ้าน เป็นผู้นำโดยตำแหน่งที่ตั้งเป็นทางการ นอกจากนี้ผู้ใหญ่บ้านยังมีองค์ผู้ใหญ่บ้าน องค์นายผู้ใหญ่บ้าน นายคณกรรจ และนายวาโสของหมู่บ้านคอยดูแลความปลอดภัยในหมู่บ้านโดยหลักเปลี่ยนเวรกันคอยตรวจดูแลความปลอดภัยให้หมู่บ้านของตนอยู่เสมอ

ในชุมชนทั้งสอง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำในทางการปกครองฝ่ายอื่น ๆ ก็ตาม นอกจากทำหน้าที่ด้านการปกครองแล้วยังทำหน้าที่เป็นกรรมการถาวรของวัด หรือ ไวยาวัจกรอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย และกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เคยเป็นผู้บวชเรียนมาแล้วถึงเจ็ดคน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านของชุมชนอุทิศเกาท์รวมมีกับเจ้าอาวาสวัดซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่นที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือมาก ทำให้การทำงานของฝ่ายปกครองดำเนินไปโดยสะดวก นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าหลักทางศาสนาที่สอนให้คนประพฤติดีมีศีลธรรมเหล่านี้ เป็นเครื่องช่วยกำหนดลักษณะการเป็นผู้นำของชาวบ้านได้เป็นอย่างดี เพราะจากการสังเกตและสัมภาษณ์ปรากฏว่าชาวบ้านจะเลือกผู้นำที่เป็นคนมีความซื่อสัตย์ เป็นที่ไว้วางใจของชาวบ้าน เป็นผู้รู้เรื่องพิธีกรรมทางศาสนา นอกจากนั้นการเลือกผู้นำอาจขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา ประสบการณ์ อายุ ความสามารถในการติดต่อกับโลกภายนอก เป็นผู้มีอิทธิพล เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญธุรกิจดี หรือมีบุคคลิกภาพดี หรือมีญาติมาก ซึ่งเป็นส่วนประกอบในการทำให้ได้รับการเลือกตั้งด้วย

๘. เศรษฐกิจ

ประชากรทั้งหมดภายในชุมชนมีประมาณ ๓,๐๐๐ คน และมีผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง (อายุตั้งแต่ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์) ทั้งสิ้น ๑,๕๔๕ คน (๕) เป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงานออกไปทำนากันหมดแล้ว จะปล่อยให้คนชราเฒ่าบ้านเลี้ยงดูหลาน ถ้ามีเวลาว่างก็จะลงไปทางห้วยในสวน ตกแดงสวนที่ปลูกผลไม้ และทำสวนครัว ปลูกผักไว้กินและขายด้วย ผักที่ปลูกก็มี มะเขือ ถั่วฝักยาว ผักกาด ผักกะน้า ตะไคร้ แงงกวา พริกขี้หนู ส่วนผลไม้ที่ปลูกในบริเวณบ้านและนอกบริเวณบ้านออกไป ซึ่งมีอาณาเขตประมาณครัวเรือนละ ๓ - ๕ ไร่ จะปลูกผลไม้หลายอย่างทดกันไป คือ ปลูกกล้วย ขนุน มะม่วง มะพร้าว หวาย ทุเรียน ฝรั่ง มะละกอ สับปะรด มะไฟ มะยม เฉากมาขายที่ตลาดในเมืองธัญนาท หรือ ที่ตลาดบางกระบือ ซึ่งอยู่ที่เขื่อนเจ้าพระยา อำเภอสรรพยา และนำเอาผลไม้หรือของสวนไปขายที่ตลาดนัดอำเภอสรรพยาด้วย การคมนาคมขนส่งสินค้าไปขายที่ตลาดต่าง ๆ นั้นสะดวกสบายมาก และนอกจากนี้ที่ตลาดบางกระบือยังเป็นตลาดซึ่งมีพ่อค้า แม่ค้า และคนกลางคอยรับซื้อสิ่งของอยู่มากด้วยกัน

(๕) ภูมิปัญญารายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด , ๒๕๑๔.

ในกานพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชาวบ้านวังไผ่ อาชีพหลักของชาวบ้านเกือบจะทั้งหมดประกอบอาชีพการทำนา ซึ่งในชุมชนชาวบ้านส่วนใหญ่จะนํานากันปีละ ๒ ครั้ง เพราะในเขตหมู่บ้านวังไผ่มีคลองชลประทานส่งน้ำมาจนถึงทำให้สะดวกในการทำนาปีละ ๒ ครั้ง และระยะเวลาที่ว่างจากการทำนาชาวบ้านก็จะปลูกพืชผักต่าง ๆ จำพวกผักกาดขาว ถั่วฝักยาว พริกขี้หนู ผักกระเฉด เอาไว้สำหรับกินเองและเอาไปขายที่ตลาดในเมืองชัยนาท หรือที่ตลาดบางกระเบื้องที่เขื่อนเจ้าพระยา อำเภอสรรพยา เพราะมีพ่อค้าคนกลางคอยรับซื้อของนำไปขายเขื่อนอีกทอดหนึ่ง นอกจากนี้ทำสวนผักแล้วยังทำสวนผลไม้ อีกหลายชนิด ปลูกปนกัน เช่น ละคร บุค ชุนุน ฝรั่ง สับปะรด ลูกหวาย มะม่วง มะพร้าว เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการทำนาในปัจจุบันนี้ เครื่องทุ่นแรงแทนแรงงานของสัตว์ คือ ไร่ควายเหล็ก โดนาแทนกันเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงเล็กน้อยที่ไร่ควายโดนา การทำนาที่หมู่บ้านวังไผ่โดยลดีเป็นประจำทุกปี เพิ่งจะมีปีไหนที่การเก็บเกี่ยวเกิดอุปสรรคเพราะฝนตกท่วมชาที่ก่อดังแก่ และชาที่เก็บเกี่ยวแล้วงอกขึ้นมาทำให้ราคาข้าวขายได้ไม่สูงเท่าที่ควร ค่าจ้างแรงงานเกี่ยวข้าวปีสูงกว่าทุกปี คือ ค่าจ้างเกี่ยวชาวันละ ๒๐.๐๐ บาท แต่ถ้าน้ำท่วมมากก็เป็นวันละ ๒๕.๐๐ บาท ซึ่งมีตอน ๆ ค่าจ้างวันละ ๑๕.๐๐ บาท - ๒๐.๐๐ บาท การปลูกข้าวปีละ ๒ ครั้งเช่นนี้ทำให้ชาวนาไม่มีเวลาว่างเลย เพราะต้องทำงานอยู่ตลอดเวลา

ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนอุทระเกาเป็นผู้ที่มิตหน้าที่ในการทำงานต่าง ๆ เหมือน ๆ กัน คือ พวกเด็ก ๆ จะมีหน้าที่ช่วยผู้ใหญ่ในการทำงานโดยเลี้ยงสัตว์ รดน้ำพืชและผักต่าง ๆ ที่ปลูก เอาไว้ตามริมแม่น้ำให้ คนเราก้จะดูแลหลาและทำสวนครัว ส่วนพอบานแม่บ้านหรือหนุ่มสาวที่อยู่ในวัยแข็งแรงจะทำไร่นานา ชาวนาในหมู่บ้านนี้บางพวกจะอพยพไป ๆ มา ๆ ระหว่างนครสวรรค์และอุทระเกา พวกที่อพยพจะอพยพไปทำไร่นาที่อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ พอทำไร่นเสร็จก็อพยพกลับมาที่อุทระเกาเพื่อทำนาต่อไป และบางส่วนก็อพยพไปทำไร่นาที่อำเภอตากฟ้าเลย จะกลับมากี่เฉพาะงานบุญใหญ่ ๆ ของหมู่บ้านเท่านั้น ซึ่งมีอยู่ ๒ งาน คือ งานสงกรานต์ และงานวันลอยกระทง ซึ่งจะทำกันเป็นประจำทุกปี

พื้นฐานทางเศรษฐกิจของชาวบ้านอุทระเกา อาชีพหลักของชาวบ้านคือการทำไร่และการทำนา ชาวนาเป็นจำนวนมากจะทำทั้งนาและไร่ การทำไร่ส่วนใหญ่จะไม่ทำกันที่อำเภอตากฟ้า

จังหวัดนครสวรรค์ หรือไม่ก็ไปทำกินที่เพชรบูรณ์ บางทีก็ไปทำกินที่นครราชสีมา แต่มีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น ชาวบ้านในหมู่บ้านอุตะเถานบางพวกทำนาปีละ ๒ ครั้ง และทำไร่ควาย บางพวกทำนาปีละครั้งเดียวและทำไร่ควาย และเลี้ยงสัตว์ไว้ขาย บริเวณบ้านปลูกผักไว้ขายและกินเอง ผักที่ปลูกหลายชนิดปนกัน และนำเอาไปขายที่ตลาดนัดทางน้ำสาคร ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลทางน้ำสาคร อำเภอโมโหมย จังหวัดชัยนาท

เครื่องมือที่ใช้ในการทำนาในปัจจุบัน ไร่ เครื่องทุ่นแรงแทนแรงงานสัตว์ คือ ไร่ควาย เหล็กไถนาแทนเกวียน มีเพียงเล็กน้อยที่ไร่ควายไถนา การทำนาที่หมู่บ้านอุตะเถาน พวกชาวบ้านจะไปมีที่นาอยู่ที่บ้านหางแขยง และบ้านคอนแองเสียบเป็นส่วนใหญ่ ที่นามีทั้งที่เป็นของตนเองและที่เช่ามาเช่าทำนา ถ้าเป็นที่นาที่ก็จะเสียค่าเช่าราคาไร่ละ ๒๐๐ บาท ถ้าเป็นที่นาไม่ก็ราคาไร่ละลดลง บางทีผู้ให้เช่านาโดยแบ่งชาวที่เกี่ยวได้กินคนละครึ่งกับผู้ทำนา การทำนาของพวกชาวบ้านให้ผลดีเพียงมาขึ้นเท่านั้นที่ชาวบ้านไม่เคยไม่ได้กินเท่าปีก่อน เพราะฝนตกไม่ตรงฤดูกาล และค่าแรงงานเกี่ยวข้าวในปีนี้ก็สูงกว่าปีก่อน ๆ เพราะค่าเกี่ยวข้าวสูงขึ้นถึงไร่ละ ๔๐.๐๐ - ๕๕.๐๐ บาท ทุกปีสูงสุดเพียง ๓๐.๐๐ บาทเท่านั้น ชาวบ้านที่ทำนาปีละ ๒ ครั้ง และทำไร่ควายในช่วงระยะเวลาปีหนึ่ง ๆ จะไม่มีเวลาว่างเลย จะต้องทำงานอยู่ตลอดเวลา ถึงระยะเวลาการทำงานต่อไป

เดือนสามต่อเดือนสี่ (กุมภาพันธ์ - มีนาคม) เป็นระยะที่ชาวบ้านจะขึ้นไปทำไร่กันที่อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ระยะเวลาที่จะว่างรดแทรกเตอร์และคนมาทางป่า พอดางป่าจวนจะเสร็จก็เริ่มพรวนดินเพื่อเตรียมหัวหยอดข้าว โพลคอกไป เมื่อพรวนดินเสร็จก็จะกลับลงมาที่หมู่บ้านอีกเพื่อเก็บเกี่ยวข้าวที่ทำนาครั้งที่สอง

เดือนห้าต่อเดือนหก (เดือนเมษายน - พฤษภาคม) ชาวบ้านเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวเรียบร้อยแล้วก็จะกลับขึ้นไปหยอดข้าว โพลคอกไป พอหยอดข้าว โพลเสร็จ ก็จะลงมาที่หมู่บ้านอีกเตรียมไถนาเพื่อทำชาวนาปีต่อไป

เดือนเจ็ดต่อเดือนแปด (มิถุนายน - กรกฎาคม) เริ่มปักดำข้าว พอทำธุระเกี่ยวกับเรื่องการทำนาเสร็จ ก็ขึ้นไปดูแลไร่ชา โพล คอยกางวัชพืชและปราบศัตรูพืชที่มาทำลายต้นข้าว โพล ระยะเวลาข้าวโพลเริ่มเจริญเติบโตเต็มที่และเริ่มออกฝักแล้ว เพราะข้าวโพลที่ปลูกเป็นข้าวโพล ระยะเวลา ๘ เดือน

เดือนเก้าถึงเดือนสิบ (สิงหาคม - กันยายน) ชาวไทกรเริ่มแก่ ก็เตรียมตัวหักข้าว ไทกร
เริ่มจากคนมาหักข้าว ไทกร หักข้าว ไทกรจะหักเสร็จก่อนเดือนสิบ ระหว่างหักข้าว ไทกรก็จะพรวนกิน
ต่อไปด้วย เพื่อหวานตัวออกจากข้าว ไทกร ถ้าหวานก็ดื่มข้าว แยก ถ้าเขียว และถ้าปลูกเหล่านนี้จะ
กินระยะเวลาประมาณ ๓ เดือนก็เก็บได้ พอหวานตัวเสร็จก็จะลงมาที่หมู่บ้านเพื่อปลูกข้าวในนา

ปลายเดือนสิบเอ็ด - ต้นเดือนสิบสอง (ปลายเดือนตุลาคม - ต้นเดือนพฤศจิกายน)
ถ้าต่าง ๆ ที่หวานไว้เริ่มเก็บได้ พวกชาวบ้านก็จะขึ้นไปเก็บเกี่ยวต่าง ๆ เหล่านี้ พอเก็บเสร็จ
ก็จะกลับมาที่หมู่บ้านเพื่อเกี่ยวข้าวครั้งแรกที่เรียกว่า "นาปี" ต่อไป

เดือนหนึ่ง - เดือนสอง (เดือนธันวาคม - มกราคม) ชาวบ้านเริ่มเกี่ยวข้าวครั้งแรก
ระหว่างเกี่ยวข้าวก็จะตกกล้าสำหรับปักดำเพื่อทำนาครั้งที่สองต่อไป พอเกี่ยวข้าวเสร็จก็ทำนาครั้งที่
สองใกล้ทันที ชาวบ้านครั้งที่ ๒ นี้ เป็นข้าวระยะ ๓ เดือน พอปลายเดือนสามคือเดือนสี่ นาที่ทำ
ครั้งที่สองก็เก็บเกี่ยวได้แล้ว

เมื่อพิจารณาปัญหาในการประกอบอาชีพในชุมชนของชาวบ้านทั้งสองจากการสัมภาษณ์
ว่ามีปัญหาในการประกอบอาชีพหรือไม่ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะตอบว่าไม่มีปัญหาอะไร เพราะมีหน่วย
ส่งเสริมการเกษตรเข้ามาแนะนำในหมู่บ้านเป็นประจำ แต่จากการสอบถามนี้เราพอจะสรุปปัญหา
ในการประกอบอาชีพที่สำคัญได้ดังนี้

	ชุมชนวังไผ่	ชุมชนตะเภา
ขาดเงินทุนร้อยละ	๓๖.๕๐	๒๔.๕๗
กินฟ้าอากาศ ร้อยละ	๔๕.๖๐	๗๑.๔๖
โรคระบาด ร้อยละ	๒๕.๐๐	๔๔.๕๗

ส่วนปัญหาที่ชาวบ้านกลัวกันมากในขณะนี้คือการที่ฝนตกไม่ตรงฤดูกลาง ฝนมาตกชุกตอน
ที่กำลังเก็บเกี่ยวยังไม่เสร็จ ทำให้ชาวในนาและชาวที่เก็บแล้ว รวมทั้งพืชไร่ที่เก็บแล้วเสียหาย

จากการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ชาวบ้านในเรื่องแรงงานที่ช่วยเหลือในการประกอบ
อาชีพ ปรากฏว่าในชุมชนทั้งสองมีความแตกต่างกัน ในปัจจุบันการแลกเปลี่ยนหรือช่วยเหลือแรงงาน

ในการทำนาดกน้อยลง เพราะมีการจ้างแรงงานเข้ามาแทนที่ แต่ในชุมชนวังไผ่ ชาวบ้านยังมีการช่วยเหลือกันในคานแรงงาน เช่น ช่วยเหลือในการลงแขกเกี่ยวข้าว ซอแรงสร้างบ้านยังมีอยู่แต่เป็นส่วนน้อย การช่วยเหลือคานแรงงานเหล่านี้จะเป็นการช่วยเหลือในระหว่างฤดูกาลด้วยกัน หรือเพื่อนบ้านใกล้เคียง ในชุมชนตะเคาเป็นชุมชนที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเจริญแบบเมือง จึงมีการจ้างแรงงานแทน ไม่มีการพึ่งพาอาศัยญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้าน เพราะชาวบ้านในชุมชนทุกคนต้องรีบเร่งทำงานแข่งกับเวลาให้เสร็จโดยเร็วที่สุดเพื่อที่จะไถขึ้นไปทำไร่ในคางจังหวัดต่อไป

ชาวบ้านในชุมชนวังไผ่และชุมชนตะเคามีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน (b) ในการทำนาไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งจะเห็นได้จากตารางข้างล่างนี้

การถือครองที่ดิน	ชุมชนวังไผ่		ชุมชนตะเคา	
	จำนวน	เปอร์เซ็นต์	จำนวน	เปอร์เซ็นต์
๑ - ๒๐ ไร่	๕๓	๘๒.๘๐	๑๘	๘๐.๐๐
๒๑ - ๔๐ ไร่	๓๗	๒๕.๒๐	๘	๒๒.๘๖
๔๑ - ๖๐ ไร่	๓๐	๒๔.๐๐	๘	๒๒.๘๖
๖๑ + ไร่	๕	๘.๐๐	๕	๑๔.๒๘
รวม	๘๒๕	๑๐๐.๐๐	๓๕	๑๐๐.๐๐

(b) การถือครองที่ดิน (ขนาดเนื้อที่ถือครอง) หมายถึง จำนวนเนื้อที่ที่ใช้ในการทำนาของผู้ให้สัมภาษณ์เท่านั้น ไม่รวมเนื้อที่ประเภทอื่น และไม่คำนึงว่าเนื้อที่นั้นจะมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นแบบใด (อาจจะเป็นเจ้าของเองทั้งหมด หรือเช่าทั้งหมด หรือเป็นเจ้าของด้วย เขากวักก็ได้)

จากตารางจะพบว่าชาวบ้านถือครองที่ดินในการทำนาประมาณร้อยละ ๔๒.๕๐ ในชุมชนวังไผ่ และร้อยละ ๕๐.๐๐ ในชุมชนตะเภา และถือครองที่ดินในการทำนาประมาณ ๒๐ - ๕๐ ไร่ ในชุมชนวังไผ่ร้อยละ ๒๘.๒๐ ชุมชนตะเภาร้อยละ ๒๒.๕๒ การถือครองที่ดินทำนา ๒๐ ไร่ขึ้นไปมีความแตกต่างกัน ในชุมชนวังไผ่ร้อยละ ๕.๐๐ ชุมชนตะเภาร้อยละ ๑๕.๒๕ นอกจากนั้นชาวบ้านในชุมชนตะเภายังมีไร่นาในต่างจังหวัดอีก ซึ่งจากการสัมภาษณ์ปรากฏว่าการทำไร่นานี้ผู้ที่ไปทำไร่นามีไร่นของตนเองทั้งสิ้น อย่างน้อยก็มีคนละ ๓๐ ไร่ ไร่ อย่างมากก็มีไร่นของตนเองในต่างจังหวัดเกือบ ๒๐๐ ไร่

ในเรื่องรายได้ของชาวบ้านในชุมชนทั้งสอง จากการสังเกตการใช้จ่ายของชาวบ้านในชุมชนตะเภา มีรายได้อีกหลายทางจากการทำนา ทำไร่ การค้าขายพืชไร่ และสัตว์เลี้ยงจำพวกวัวควาย ซึ่งในชุมชนนี้มีการเลี้ยงวัว และควายไว้ขาย เลี้ยงเป็นฝูง ประมาณฝูงละ ๑๕ - ๒๐ ตัว เลี้ยงมากที่สุดฝูงหนึ่งประมาณร้อยกว่าตัว ส่วนชุมชนวังไผ่มีรายได้อีกจากการทำนาและขายผักผลไม้เท่านั้น ทั้งนี้จากการสังเกตการใช้จ่ายจะกล่าวได้ว่า ชาวบ้านในชุมชนตะเภา มีรายได้อีกมากกว่าชุมชนวังไผ่ นอกจากพิจารณาในเรื่องรายได้ ก็พิจารณาจากอุปกรณ์รถยนต์ที่ทันสมัยที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ปรากฏว่าในชุมชนตะเภาจะมีรถโตนาเล็กในหมู่บ้าน และมีรถแทรกเตอร์ใช้ในการทำไร่เกือบจะทุกบ้าน นอกจากนี้ก็พิจารณาจากอุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในครัวเรือน รถยนต์ส่วนตัว บางครัวเรือนมีโทรทัศน์ ตู้เย็น ไซ้ เป็นต้น ส่วนในชุมชนวังไผ่อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพมีน้อยกว่า รถโตนาเล็กมีใช้เฉพาะบ้านที่มีฐานะดีเท่านั้น รถแทรกเตอร์ในชุมชนนี้มียูเพียงคันเดียวที่รับจ้างโตนา รถจักรยานยนต์ก็มีเพียงบางบ้านเท่านั้น ส่วนใหญ่แล้วชาวบ้านมีรถจักรยานอำนวยความสะดวกในการไปทำงาน

ดังนั้นพอจะสรุปได้ในเรื่องทางด้านเศรษฐกิจว่าชาวบ้านในชุมชนตะเภา มีรายได้ดีกว่าชาวบ้านในชุมชนวังไผ่ เพราะมีการประกอบอาชีพหลายอย่างภายในชุมชน มีอุปกรณ์ทันสมัยช่วยในการทำงาน ทำไร่ ทำให้สะดวกและใช้เวลาอันน้อยลง มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำนา ทำไร่ รวมกันแล้วโดยเฉลี่ยมีมากกว่าชุมชนวังไผ่ การพึ่งพาแรงงานในการประกอบอาชีพไม่มี มีแต่การว่าจ้างแรงงาน ส่วนชุมชนวังไผ่ยังมีการพึ่งพาแรงงานเหลืออยู่บ้าง นอกจากนี้ชุมชนตะเภา มีการอพยพเคลื่อนย้ายในการประกอบอาชีพให้คนอื่นอยู่เสมอ

๕. อนามัย

ในค่านอนามัย บริเวณบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและลานบ้านโดยทั่วไปแต่ละบ้านจะกวาด
 อย่างสะอาด การใช้น้ำดื่มในหมู่บ้านมีอยู่เพียงกริ่งหนึ่งเท่านั้น นอกนั้นก็งัดใช้วิธีเข้าไปในป่า
 หรือสวนผลไม้ ชาวบ้านส่วนใหญ่ศึกษาเม็กลีสมิท ทองถิ่นกันเป็นประจำ ถ้าไม่กินรู้สึกไม่สบาย ปวด
 เมื่อยอยู่เรื่อย แต่หาป่วยมากก็จะเข้าไปรับการรักษากลั่นคหมอนในตัวเมืองชัยนาท หรือไม่ก็ไป
 รับการรักษาจากโรงพยาบาลประจำจังหวัดชัยนาท และบางครั้งก็ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลอินทร์บุรี
 จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งชาวบ้านเห็นว่าให้การรักษาคิและโรคหายเร็วกว่าที่โรงพยาบาลชัยนาท ส่วน
 โรคระบาดถ้าเกิดขึ้นผู้ใหญ่วานจะติดคออนามัยให้มาตรวจคัดแยกป้องกันให้หมู่บ้าน ส่วนน้ำ
 กัมและน้ำใส่น้ำมาจากแม่น้ำน้อย

เนื่องจากในหมู่บ้านอุตะเกาเป็นเขตพัฒนาชุมชน มีผู้นำในค่านอนามัยและสุขาภิบาลและ
 มีพัฒนากรประจำหมู่บ้าน ซึ่งไปพักอยู่ที่หมู่บ้านทางน้ำสาคร เป็นผู้ให้คำแนะนำ ดังนั้นในบริเวณหมู่
 บ้านอุตะเกาจึงรักษาความสะอาดเรียบร้อยในครัวเรือน การประกอบอาหาร การรักษาความสะอาด
 ส่วน การใช้น้ำคลอง บริเวณบ้านแต่ละบ้านจะกวาดอย่างสะอาดเรียบร้อย มีรั้วบ้านกันอาณาเขตเป็น
 ลึกส่วน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านพัฒนาชุมชน บ้านแต่ละบ้านในหมู่บ้านนี้จึงมีส่วนสมาชิกทั้งนั้น

ภายในหมู่บ้านมีบ่อน้ำที่ขุดให้ชาวบ้านใช้ในการดื่มและประกอบอาหารอยู่ถึง ๔ บ่อด้วย
 กัน ซึ่งถูกเป็นระยะเลียบไปตามริมแม่น้ำ เวลาชาวบ้านเจ็บป่วยจะพากันไปโรงพยาบาลประจำ
 จังหวัดชัยนาท หรือไม่ก็พาไปรักษาที่โรงพยาบาลคริสเตียน ที่อำเภอโมรอมย์ ส่วนโรคระบาดต่าง ๆ
 ถ้าเกิดขึ้นผู้ใหญ่วานจะติดคออนามัยให้มาตรวจคัดแยกป้องกันให้หมู่บ้าน ส่วนน้ำในแม่น้ำอุตะเกาจะใช้
 สำหรับรดพืชและผักต่าง ๆ ที่ปลูกเอาไว้ ใช้อาบน้ำและประโยชน์อื่น ๆ อีก

๖. การรับข่าวสาร

การรับข่าวสารจากโลกภายนอก ชาวบ้านจะมีวิทยุเกือบทุกครัวเรือน ส่วนใหญ่จะฟัง
 ขาวธาบ้าน ฟังเพลง ฟังนวนิยาย ส่วนข่าวความรูต่าง ๆ ไม่ค่อยฟังกัน แต่ถามมีข่าวเกี่ยวกับ
 ราชการแจ้งข่าวให้ชาวบ้านรู้ ผู้ใหญ่วานจะบอกลูกบ้านทุกบ้านให้ไปประชุมพร้อมกันที่ศาลาการเปรียญ
 วัดปางเพื่อจะชี้แจงขอราชการบางอย่างให้ลูกบ้านของตนทุกครั้ง

การรับข่าวสารจากโลกภายนอกในชุมชนอุตุตะเถา ชาวบ้านจะมีวิทยุกันเกือบทุกบ้าน ในหมู่บ้าน จากการสังเกตการดูปรากฏว่าในจำนวน ๑๓๒ ครัวเรือนมีโทรทัศน์ไว้มถึง ๓๕ ครัวเรือน ถ้ามีข่าวเกี่ยวกับทางราชการจะแจ้งให้ชาวบ้านรู้ ผู้ใหญ่บ้านจะบอกลูกบ้านให้ไปประชุมพร้อมกันที่ศาลาการเปรียญอุตุตะเถา เพื่อแจ้งขอราชการมาอย่างใหญ่ลูกบ้านของนครพนม

๗. ผู้นำในท้องถิ่น

ส่วนผู้นำในท้องถิ่น ชาวบ้านจะนับถือผู้ใหญ่บ้าน ครูใหญ่โรงเรียนประชาบาล ผู้อาวุโส ผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตและทางศาสนาก็นับถือเจ้าอาวาสวัดกันมาก ถ้าเจ้าอาวาสวัดขอร้องให้ช่วยทำอะไรกันแล้วชาวบ้านจะให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี จะเห็นได้จากความร่วมมือในการที่จะสร้างศาลาการเปรียญขึ้นใหม่แทนหลักเก่าซึ่งชำรุดทรุดโทรมมาก ชาวบ้านและทางวัดร่วมมือกันจัดหาทุน เพื่อสร้างศาลาการเปรียญหลังใหม่ ซึ่งจะวางศิลาฤกษ์ก่อนเดือนเมษายนนี้

ผู้นำในท้องถิ่นของชุมชนวังไผ่ ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์เป็นญาติพี่น้อง ผู้นำบางคนก็เป็นเพียงเพื่อนบ้านที่คบพอกันเคยกัน แต่สามารถทำงานร่วมกันได้เพราะชอบธรรมาสัย ความเสียสละ ความสามารถในการทำงาน ผู้นำในชุมชนแต่ละคนจะเป็นผู้นำที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เป็นตัวแทนของชาวบ้านหลายตำแหน่ง คนเดียวกันอาจเป็นทั้งกำนัน กรรมการวัด กรรมการทางด้านการศึกษา เป็นต้น จึงทำให้ผู้นำคนเดียวกันมีบทบาทหลายอย่าง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับเจ้าอาวาสวัดไม่ได้เกิดจากความสัมพันธ์ทางเครือญาติ แต่เกิดจากความเคารพนับถือในการทำงาน ลักษณะความเป็นผู้นำของท่าน ในการอบรมชาวบ้านที่เฝ้าดูกันให้ ชาวบ้านร่วมมือทำงานกันด้วยความสามัคคี เพื่อพัฒนาวัดและชุมชนให้เจริญขึ้น

ส่วนผู้นำในท้องถิ่นของชุมชนอุตุตะเถา ชาวบ้านจะนับถือผู้ใหญ่บ้าน ครูใหญ่โรงเรียนประชาบาล ผู้อาวุโส ผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และทางศาสนาก็นับถือเจ้าอาวาสกันมาก ชาวบ้านจะทำอะไรทุกครั้งจะต้องปรึกษากับเจ้าอาวาสวัดเสมอ มีเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนใจอะไรก็ตามที่ก็จะไปปรึกษาเจ้าอาวาสวัดอุตุตะเถาทุกครั้ง

ในชุมชนอุตุตะเถาปรากฏว่า ผู้นำในท้องถิ่นจะมีความสัมพันธ์กับเจ้าอาวาสวัดของตำบลปัจจุบันมาก เนื่องจากมีความสัมพันธ์กันทางเครือญาติกันอยู่ใกล้เคียง จะเห็นได้จากบรรพตทายกวัด ไวยาวัจจร

วัด ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ล้วนเป็นญาติใกล้ชิดของเจ้าอาวาสวัดทั้งสิ้น ผู้นำเหล่านี้ล้วนมีความเคารพนับถือเจ้าอาวาสวัด เพราะเป็นผู้มีความประพฤติดีเป็นตัวอย่างของคนในชุมชน มีความเป็นระเบียบ จิตใจเที่ยงธรรม ให้ความช่วยเหลือผู้นำ ให้คำแนะนำในการทำงานต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถเท่าที่จะช่วยแนะนำได้ เจ้าอาวาสวัดอยู่ในชุมชนและบวชมาเป็นระยะเวลา นาน ท้าแก่ความเจริญให้กับทางวัดและชุมชน มีความผูกพันกับชาวบ้านอย่างใกล้ชิดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาส่วนตัวและปัญหาของส่วนรวม กายเทศคุณดังกล่าวนี้อเองเมื่อเจ้าอาวาสวัดขอความร่วมมือในการพัฒนาวัดหรือชุมชน ผู้นำจึงเป็นผู้อาวุโสและชาวบ้านในชุมชนจึงให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานอย่างเต็มที่

สรุป

ลักษณะของผู้นำในชุมชนวังไผ่และชุมชนคูตะเภา

ระบบกิจกรรม	ผู้นำโดยตำแหน่ง	ผู้นำไม่มีตำแหน่ง
ครอบครัวและเครือญาติ	-	ญาติอาวุโสทั้งชายหญิง
ทางเศรษฐกิจ	-	ผู้มีฐานะดีทั้งชายและหญิง
ทางการปกครอง	ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	หัวหน้ากลุ่มบ้าน อคิษฐ์ผู้ใหญ่บ้าน นายฉกรรจ์ อคิษฐ์ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้อาวุโสที่เป็นห่วงใยทุกข์สุข ของลูกบ้าน
การศาสนา	สมภารเจ้าอาวาสวัด	มรรคทายก กรรมกรวัด ที่คอย ดูแลพัฒนาวัดให้เจริญก้าวหน้า

ระบบกิจกรรม	ผู้นำโดยตำแหน่ง	ผู้นำไม่มีตำแหน่ง
ทางการศึกษา	ครูใหญ่โรงเรียนประชาบาล	ครู คณะกรรมการ โรงเรียนซึ่งมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนทุกอย่าง ในการบูรณะพัฒนาโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียนเป็นผู้ที่ประชาชนในหมู่บ้านเคารพรัก และนับถือมาก เป็นผู้เสียสละเพื่อผลประโยชน์ของหมู่บ้าน

การรวมกลุ่มที่มาจากภายในและภายนอกหมู่บ้าน

๑. สภาตำบล

โครงสร้างของสภาตำบล ประกอบด้วยหมู่บ้านทั้ง ๗ หมู่บ้าน กำหนดจะดำรงตำแหน่งประธานสภาตำบล ส่วนกรรมการสภาตำบล ผู้ใหญ่หมู่บ้านทุกหมู่บ้านจะอยู่ในตำแหน่งกรรมการทุกคน และมีกรรมการที่ชาวบ้านแต่ละหมู่บ้าน เลือกลงมาเป็นตัวแทน เข้าร่วมด้วยอีกหมู่บ้าน ซึ่งการเลือกตั้งแทนของหมู่บ้านนี้ ปลัดอำเภอ หรือนายอำเภอจะมาเป็นประธานในการเลือกตั้ง มีกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ช่วยเหลือในการ กัดเลือก

ผู้ที่ได้รับเลือกมาเป็นกรรมการจะเป็นผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือให้ความไว้วางใจ เข้ากับชาวบ้านได้ ติดต่อกับทางราชการคล่องแคล่ว ยอมเสียสละเพื่อส่วนรวม เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เพราะกรรมการที่ได้รับเลือกไปนี้ไม่ได้รับเงินเดือน มีแต่เกียรติเพียงอย่างเดียว พวกกรรมการสภาตำบลเหล่านี้มีหน้าที่ของงบประมาณจากจังหวัดโดยเสนอผ่านนายอำเภอ ส่วนให้ความช่วยเหลือก็มาจากงบประมาณที่ตั้งจากภาษีเงินบำรุงท้องถิ่นงบประมาณส่วนของตำบลที่ไต่จะจักสรรให้หมู่บ้านเต็มความจำเป็นที่สุดในการพัฒนาหมู่บ้าน

เนื่องจากชุมชนอยู่เกาะได้เปิดเป็นเขตพัฒนาชุมชน ซึ่งในเขตพัฒนาชุมชนจะมีคณะกรรมการพัฒนาตำบลทุกตำบล คณะกรรมการพัฒนาตำบลแต่ละตำบลจะมีมากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับจำนวนหมู่บ้านของตำบลนั้น ตำบลใดมีจำนวนหมู่บ้านมากก็จะมีคณะกรรมการพัฒนาตำบลมากเป็นเงาตามตัว จึงกำหนดไม่ได้ว่าจะมีมากเท่าใด

คณะกรรมการพัฒนาตำบลประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ คือ กำนันท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้านทุกคนในตำบล แพทย์ประจำตำบล รองประธานกรรมการพัฒนาหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน และจะมีครูใหญ่ทำหน้าที่เป็นเลขา ๑ คน ในคณะกรรมการพัฒนาตำบลเหล่านี้จะมีพัฒนาการประจำกลุ่มหรือพัฒนาการประจำตำบลเป็นที่ปรึกษา กรรมการพัฒนาตำบลมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ

๑. พิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการและงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตตำบลตามมติคณะกรรมการหมู่บ้านเสนอ
๒. จัดให้มีการร่วมมือและการประสานงานในโครงการและงานเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล
๓. พิจารณาขอความช่วยเหลือต่าง ๆ จากหน่วยราชการ องค์กร หรือเอกชนตามที่เห็นสมควร
๔. สนับสนุนให้มีการร่วมมือจากองค์การอาสาสมัครในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน
๕. พิจารณาแก้ไขปัญหายากข้อข้อง และอุปสรรคที่เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล
๖. ตั้งอนุกรรมการเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ
๗. เสนอแผนงานพัฒนาชุมชน

๒. คณะกรรมการหมู่บ้าน

ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน พร้อมกับลูกบ้านที่ชาวบ้านเลือกขึ้นมาจะกี่คนก็ได้ ทำการปรึกษารื้อกันเพื่อหาทางที่จะพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้า การประชุมปรึกษารื้อกันแต่ละครั้ง ไม่มีกำหนดแน่นอน

ในเขตพัฒนาชุมชน จะมีคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านหมู่บ้านละ ๕ - ๘ คน คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านเป็นศูนย์รับผิดชอบงานพัฒนาชุมชนในระกับหมู่บ้าน คณะกรรมการจะประกอบไปด้วย

ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน พร้อมกับลูกบ้านที่ชาวบ้านเลือกขึ้นมา แต่คงไม่เกิน ๔ คน คณะกรรมการเหล่านี้จะทำหน้าที่พัฒนาหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้า

๓. คณะกรรมการศึกษาของหมู่บ้าน

จะประกอบด้วยบุคคลที่ชาวบ้านนับถือจาก หมู่ที่ ๑ , ๒ และหมู่ที่ ๔ รวมกับคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนมีทั้งหมด ๑๐ คน แต่ตายไป ๓ คน ยังไม่มีการเลือกซ่อมแทนที่คนตายไป ผู้ที่เป็นกรรมการศึกษาของโรงเรียนส่วนมากจะเป็นผู้ที่ชาวบ้านนับถือ และเห็นว่ารู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม คณะกรรมการการศึกษาของหมู่บ้านจะช่วยเหลือกิจการของโรงเรียนทุกอย่าง พร้อมทั้งจะร่วมมือบูรณะโรงเรียนและช่วยเหลือโรงเรียนเพื่อความเจริญในด้านการศึกษาของหมู่บ้านของตัวเอง

ชุมชนอุทปะเภาะประกอบด้วยบุคคลในหมู่บ้านอุทปะเภาะทั้งสิ้น และมีครูใหญ่เป็นประธาน คณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนทั้งหมด จะมีหน้าที่ช่วยเหลือกิจการของโรงเรียนทุกอย่าง เป็นผู้จัดหาเงินทุนให้กับทางโรงเรียน พร้อมทั้งจะร่วมมือบูรณะพัฒนาและช่วยเหลือโรงเรียนเพื่อความเจริญก้าวหน้าในด้านการศึกษา

๔. กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน

ในหมู่บ้านแต่ละหมมีลูกเสือชาวบ้าน ๑๑ คน เป็นชายล้วน ได้รับการอบรมเพื่อมาพัฒนาหมู่บ้าน ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้าน และลูกบ้านอีก ๑๐ คน ตั้งกลุ่มลูกเสือเพื่อช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้านของตนเองและช่วยเหลือหมู่บ้านอื่นด้วย แต่หมู่บ้านที่ตั้งแกมลูกเสือชาวบ้านมายังไม่ เคยใช้ลูกเสือชาวบ้านใหม่มาช่วยในการพัฒนาหมู่บ้านเลย

๕. กลุ่มสหกรณ์การเกษตรสรรคบุรี ตั้งอยู่ที่อำเภอสรรคบุรี

เป็นสหกรณ์ตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือชาวนา ตั้งอยู่ที่อำเภอสรรคบุรี ชาวหมู่บ้านวังไผ่ เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประมาณ ๓๐๐ คน เนื่องจากนาของหมู่บ้านแห่งนี้อยู่ในเขตอำเภอสรรคบุรี ที่สหกรณ์จะขายเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร เครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ ช่วยขายข้าวให้สมาชิกด้วย กลุ่มสหกรณ์การเกษตรจะเข้ามาประชุมแนะนำชาวบ้านมีละ ๑ - ๒ ครั้งต่อสัปดาห์

การเปรียบวัดฝาง นอกจากนั้นยังให้สมาชิกมีสิทธิกู้ยืมเงินของสหกรณ์มาทำทุนในการทำนาได้โดยเสียคอกเบี้ยร้อยละ ๑ บาทต่อเดือน หรือร้อยละ ๑๒ ต่อปี แบ่งกำหนดการกู้ยืมออกเป็น ๓ ระยะ คือ

ระยะยาว ๕ - ๑๐ ปี

ระยะกลาง ๓ ปี

ระยะสั้น ๑ ปี

ทั้ง ๓ ระยะเสียคอกเบี้ยในอัตราเดียวกัน คือ ร้อยละ ๑๒ ต่อปี

กลุ่มสหกรณ์การเกษตรมโนรมย์

เป็นสหกรณ์ที่ตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือชาวนา ตั้งอยู่ที่อำเภอโมโนรมย์ ชาวบ้านหมู่ตะเภา ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์การเกษตรนี้จะช่วยขายเครื่องมือ เครื่องใช้ทางการเกษตรและเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ ช่วยขายข้าวให้สมาชิกด้วย นอกจากนั้นยังให้สมาชิกมีสิทธิกู้ยืมเงินของสหกรณ์มาทำทุนในการทำนาได้โดยเสียคอกเบี้ยร้อยละ ๑ บาทต่อเดือน หรือร้อยละ ๑๒ บาทต่อปี แบ่งกำหนดการกู้ยืมออกเป็น ๓ ระยะ คือ

ระยะยาว ๕ - ๑๐ ปี

ระยะกลาง ๓ ปี

ระยะสั้น ๑ ปี

ทั้ง ๓ ระยะเสียคอกเบี้ยในอัตราเดียวกัน คือ ร้อยละ ๑๒ ต่อปี

๒. กลุ่มครอบครัวหรือวงศญาติ

กลุ่มครอบครัวหรือวงศญาติเป็นกลุ่มพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของหมู่บ้าน เพราะการจะพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้าได้ จะต้องได้รับความร่วมมือจากกลุ่มครอบครัวต่าง ๆ ให้ความสนับสนุนทั้ง ความความคิด กำลังเงิน และแรงงาน

ลักษณะครอบครัวในชุมชนวังไผ่และชุมชนหมู่ตะเภา มีลักษณะคล้าย ๆ กับครอบครัวชนบทของไทยในภาคต่าง ๆ โดยทั่วไป คือ ในแต่ละครอบครัวจะมีผู้ชายเป็นผู้นำอำนาจและเป็นผู้นำรอง

ครอบครัวในการตัดสินใจต่าง ๆ ผู้ชายและผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว ผู้ชายจะอพยพมาอยู่ที่บ้านฝ่ายหญิง หรือที่บ้านของฝ่ายหญิงมีลูกสาวหลายคน ลูกสาวคนโตก็จะอาศัยอยู่กับครอบครัวใหญ่สัก ๒ - ๓ ปี แล้วย้ายเรือนออกมาอยู่ต่างหาก ในบ้านหลังหนึ่งจะประกอบด้วย พ่อ แม่ ของฝ่ายหญิงเข้ามาอยู่รวมกัน เรื่องการแบ่งทรัพย์สินนั้นจะแบ่งให้ลูกสาวและลูกชายเท่า ๆ กัน แต่หาลูกคนใดเลี้ยงดูพ่อแม่ก็จะได้รับมรดกมากกว่าลูกคนอื่น

ความสัมพันธ์ภายในวงศ์ญาติปรากฏว่า ลูกหลานที่เกิดมาจะให้ความสนิทสนมในญาติข้างแม่มากกว่าญาติข้างพ่อ เพราะญาติข้างแม่อยู่ใกล้ชิดกว่า การเคารพมีต่อตามลำดับอาวุโส การนี้ญาติทั้งสองฝ่าย ถ้าเป็นผู้สาวหรือพี่ชายของพ่อจะเรียก ลุง หรือ ป้า ถ้าเป็นน้องสาวหรือน้องชายของพ่อจะเรียกตาเถาญาติข้างแม่ถ้าเป็นผู้สาวหรือพี่ชายจะเรียกป้า และลุง ถ้าเป็นน้องชายหรือเป็นน้องสาวของแม่จะเรียกน้า ถ้าเป็นพ่อแม่ของฝ่ายชายเรียกว่า ปู่ ย่า ถ้าเป็นพ่อแม่ของฝ่ายหญิงเรียก ตา ยาย ซึ่งการเรียกแบบนี้ทำให้สามารถเข้าใจไควาระบบเครือญาติในในเรื่องอาวุโส จะเห็นได้จากสรรพนามที่ใช้เรียกแทนชื่อและคำสรรพนามที่ใช้เรียกเหล่านี้จะบอกให้ทราบได้ทันทีถึงอายุของผู้พูด และอายุของผู้ที่เรากล่าวถึง

ในชุมชนทั้งสองนี้ปรากฏว่า ในชุมชนวังไผ่ชาวบ้านไม่ได้เป็นญาติกันหมดทั้งหมู่บ้านเหมือนในชุมชนอุตะเถา เพราะมีครอบครัวจากที่อื่นมาอาศัยอยู่ในชุมชนนี้ด้วย แต่ไม่มากนัก ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มญาติ เมื่อเป็นญาติที่ใกล้ชิดจะมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งกว่าญาติที่ห่างออกไปในกลุ่มเครือญาติที่ใกล้ชิดในบางกลุ่มจะมีการช่วยเหลือกันในการประกอบอาชีพ เช่น ช่วยเหลือทางคานแรงงานในการเก็บเกี่ยวข้าว หรือให้ยืมเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา เช่น เครื่องสูบน้ำ ไร่ รถไถขนาดเล็ก แต่ช่วยเหลือในคานการเงินมีเป็นส่วนน้อย เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกันมากนัก ถ้าการยืมเงินไม่เกิน ๕๐๐ บาทก็ให้ยืมกันได้ แต่ถ้าเกินกว่าส่วนใหญ่แล้วจะไปกู้จากสหกรณ์การเกษตร ส่วนในชุมชนอุตะเถาชาวบ้านเป็นญาติพี่น้องกันทั้งหมู่บ้าน เนื่องจากผู้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนอุตะเถาครั้งแรกได้แต่งงานกันเองภายในหมู่บ้าน ผู้ที่อพยพเข้ามาด้วยกันภายหลังมีครอบครัวมาอยู่ก็แต่งงานมีความสัมพันธ์เป็นญาติกัน ต่อมาความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติเหล่านี้สัมพันธ์กันเนื่องมาจากญาติที่ห่างออกไปเป็นลูกพี่ลูกน้องกัน ได้มาแต่งงานกัน ปัจจุบันชาวบ้านในชุมชนอุตะเถานิยมการแต่งงานกับบุคคลในชุมชนของตนเอง มีเพียงส่วนน้อยที่แต่งงาน

งานกับบุคคลนอกชุมชนของเขา ดังนั้นความสัมพันธ์ภายในชุมชนจึงใกล้ชิดกันมาก มีความผูกพันกัน จะเห็นได้จากการอพยพออกจากหมู่บ้านไปประกอบอาชีพทำไร่ทำนาแถวตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ พวกชาวบ้านจะอพยพไปอยู่รวมกันเฉพาะกลุ่มพวกของเขาโดยเฉพาะ ที่ทำไรต่าง ๆ ก็จะมีข้อตกลง เป็นต้นเดียวกันหรืออยู่ใกล้เคียงกัน เมื่อทำไรมีปัญหาที่จะไถ่ขายเหลือกันแก้ปัญหาระหว่างญาติพี่น้องทำให้เกิดความอบอุ่นใจ นอกจากนี้จะเห็นความสัมพันธ์ของระบบเครือญาติ ในการร่วมมือทำงานให้กับทางวัดของเขาที่บู่ข้าวใส่ของชุมชนที่เกี่ยวข้องของเป็นญาติทั้งใกล้ไกลและห่าง ต่างช่วยเหลือ ในการพัฒนาวัด ซึ่งมีอยู่วัดเดียวให้เจริญก้าวหน้า เมื่อเจ้าอาวาสที่ชาวบ้านเคารพนับถือขอความร่วมมือจากผู้นำเขานำในการพัฒนาชุมชน ผู้นำจะเป็นผู้ช่วยโน้มน้าวชาวบ้านคนอื่น ๆ ให้ความร่วมมือทั้งทุนทรัพย์และแรงกายช่วย

การใช้เวลาในรอบปีของชาวบ้านในชุมชนวังไผ่

การใช้เวลาในรอบปีของชาวบ้านส่วนใหญ่จะหมกไปกับการทำนา ทำสวน และการทำบุญทำทานที่วัด จะเห็นความสัมพันธ์ของการทำงานในรอบปีของชาวบ้านกับงานบุญต่าง ๆ ในรอบปีของวัดดังต่อไปนี้

วันสงกรานต์

เดือนห้าหรือเดือนเมษายน มีงานประเพณีสงกรานต์ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๓ เมษายน จะมีการจัดงานกัน ๕ วัน ชาวบ้านถือว่างานสงกรานต์เป็นงานใหญ่ และบางหมู่บ้านมีเวลาว่างจะมาทำบุญกันอย่างคับคั่ง งานสงกรานต์ที่หมู่บ้านจะเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ - ๑๗ เมษายน วันที่สี่ของงานสงกรานต์ตอนเช้า ชาวบ้านในหมู่บ้านจะนำธูปของพ่อ แม่ หรือญาติพี่น้องมาทำบุญกระดูก หรือที่เรียกว่า "ทำบุญบังสกุล" ไหว้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว และในวันนั้นตอนเย็นจะมีการสงฆ์พระสงฆ์ และมีการเล่นสากน้ำพร้อมกับการนำบุญเขาบุญแก่เพื่อขอพรให้เป็นศิริมงคลแก่ตนเอง การเล่นสากน้ำระหว่างชาวบ้านด้วยกันจะเป็นไปอย่างสนุกสนาน

วันสุดท้ายของการทำบุญสงกรานต์ จะเป็นวันทำบุญให้สกุลเจ้าพ่อขุนแก้วซึ่งเป็นสกุลศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน ศักดิ์ตั้งอยู่กลางหมู่บ้าน ชาวบ้านจะนิมนต์พระสงฆ์มาที่ลานตั้งสกุลเจ้าพ่อขุนแก้ว

และในเวลาที่ถวายอาหารให้แก่เจ้าพ่อเงิน ชาวบ้านจะฉีกใบทองให้เป็นเสี้ยวเท่าจำนวนคนที่อาศัย
อยู่ในบ้าน และใบทองอีกอันจะฉีกเป็นเสี้ยวเหมือนกันฉีกเท่ากับจำนวนวัว ถวาย และสัตว์อื่น ๆ ที่
มีอยู่ในบ้าน ใส่น้ำมันในถาดอาหารของเจ้าพ่อขุนแก้วเพื่อบอกให้เจ้าพ่อทราบ เจ้าพ่อจะโคกคุมครอง
คนและสัตว์ในบ้านให้ปลอดภัย พบแต่ความสุข และสวัสดิ์มงคล

ในตอนเย็นชาวบ้านจะพากันมาที่ศาลเจ้าพ่อขุนแก้วอีกครั้ง เพื่อสงวนน้ำให้เจ้าพ่อที่ศาล
(ชาวบ้านจะเอาไม้ที่แกะสลักเป็นรูปคนหัววางไว้ในศาล เป็นตัวแทนของเจ้าพ่อออกมาสงวนน้ำ) เพื่อ
ให้เจ้าพ่อไล่น้ำและนำความร่มเย็นมาสู่หมู่บ้าน

เวลาทำบุญสงกรานต์จะเป็นช่วงเวลาที่บ้านว่างจากการเก็บเกี่ยวข้าวครั้งที่สอง

วันวิสาขบูชา

ตรงกับวันเพ็ญกลางเดือน ๖ คือ เดือนพฤษภาคม เป็นวันตรงกับวันประสูติ ตรัสรู้
และปรินิพพานของพระพุทธเจ้า ในตอนเช้าชาวบ้านจะไปทำบุญตักบาตรที่วัด และตอนเย็นจะพากัน
มาเวียนเทียนที่วัด

บุญสลากภัต

ชาวบ้านจะเลือกวันใดวันหนึ่งในเดือนพฤษภาคมเพื่อทำบุญสลากภัต แต่วันนั้นจะไม่ตรง
กับวันวิสาขบูชา หรือวันพระ ช่วงเดือนพฤษภาคมเป็นระยะเวลาที่ฝนเริ่มตก ชาวนาเริ่มไถนา
เพาะปลูกข้าวที่เรียกว่า "นาปี" เป็นการเพาะปลูกข้าวครั้งแรกของปี และระยะนี้เป็นระยะที่ผลไม้
ในส่วนหลายอย่างสุกพร้อม ๆ กันเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะมะม่วง ทุเรียน สับปะรด ชาวบ้าน
จึงพร้อมใจกันมาทำบุญสลากภัต และจะนิมนต์พระจากวัดก่อนมาร่วมในงานบุญครั้งนั้นด้วย พระสงฆ์
นิมนต์มาทุกปีจะมีประมาณ ๘๐ - ๑๐๐ องค์

วันเข้าพรรษา

ตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ (กรกฎาคม) จะเป็นวันที่ชาวบ้านนิยมมาทำบุญกันมาก
อีกครั้งหนึ่ง และจะนำผ้าอาบน้ำฝนมาถวายพระที่วัดด้วย และระยะเวลา ๓ เดือนของการเข้า
พรรษาที่ ชาวบ้านจะมารักษาศีลที่วัดกันทุกวันพระเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านมีเวลาว่างมาวัดได้มาก

เพราะข้าวที่เริ่มปลูกเริ่มเจริญเติบโต ชาวบ้านจะใช้เวลาระหว่างเดือนมิถุนายน กรกฎาคม และสิงหาคมคอยดูแลข้าวใหม่ลอบภัยจากโรคและสัตว์ที่ทำลายคนขาว วางจากคุณเขตนอกจากนี้ ชาวสวนคุณผลไม้และปลูกผักต่าง ๆ เอาไว้สำหรับกินและขายต่อไป

วันสารท

ตรงกับเดือน ๑๐ หรือเดือนกันยายน เป็นวันที่พวกชาวบ้านจะมาทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติพี่น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ที่ล่วงลับไปแล้ว งานบุญวันสารทถือว่าเป็นงานบุญใหญ่ งานหนึ่ง ชาวบ้านจะนำเอาอาหารจำพวกกระยาสารทและกล้วยไข่ไปทำบุญกันทั่ววัด เพราะคุณนี้เป็นอุทิศกล้วยไข่มีมาก

ระยะเวลาที่คนขาวของชาวนาเริ่มเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว และผลไม้ในสวนก็เริ่มเก็บ จะเก็บผลไม้จากสวนพร้อมทั้งเก็บผักต่าง ๆ นำมาขายเพื่อเป็นรายได้ช่วยเหลือนครบครัว

งานเทศน์มหาชาติ

ก่อนที่พระเจ้าลพพระราชาบ้านจะมีงานบุญใหญ่อีกงานหนึ่ง คือ งานเทศน์มหาชาติ ซึ่งจัดเป็นงานใหญ่ ชาวบ้านถือกันว่าถ้าได้ฟังเทศน์มหาชาติครบทุกกัณฑ์แล้วจะได้บุญแรง

วันออกพรรษา

ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ (เดือนตุลาคม) ของปี วันนี้เป็นวันครบ ๓ เดือนนับแต่วันที่พระท่านเข้าพรรษา ในวันนั้นตอนเช้าชาวบ้านจะไปทำบุญตักบาตรกันทั่ววัด

พิธีรับขวัญแม่โพสพ

ระยะเวลาพรรษาเป็นระยะเวลาที่ชาวทุ่งทอง ชาวบ้านเมื่อทำบุญลาพรรษาเสร็จแล้วก็จะเอาอาหารจำพวกส้ม กล้วย อ้อย ใส้ชะลอมไปไว้ที่นาพร้อมกับเอาคายน ๓ สี จะเป็นสีอะไรก็ได้ไปผูกไว้ที่ต้นข้าว ชาวบ้านถือกันว่าคนแม่โพสพกำลังท้อง จะตองหาของกินมาให้แม่โพสพ โดยพรมควายน้ำหอม แป้งหอม พิธีนี้เรียกว่า "พิธีรับขวัญแม่" พวกชาวบ้านมีความเชื่อกันว่า ถ้าทำพิธีรับขวัญแม่โพสพแบบนี้แล้ว จะทำให้โคขาวอูกลมสมบูรณ์

งานกรฐินและทอดผ้าป่า

บุญกรฐินและผ้าป่าจะเริ่มตั้งแต่กลางเดือน ๑๑ ถึงกลางเดือน ๑๒ (กลางเดือนสุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน) ชาวบ้านมีความคิดว่าถ้าได้ทำการทอดกรฐินถือว่าจะได้บุญแรงมาก งานทอดกรฐินนี้ทั่วทุกบ้านก็เป็นกรฐินสามัคคีของชาวบ้านที่รวมกันเป็นเจ้าภาพจัดทอด บางทีก็เป็นกรฐินที่มาจากกรุงเทพฯ ถ้าเป็นกรฐินที่มาจากกรุงเทพฯ หรือหมู่บ้านอื่นที่มาทอดที่หมู่บ้านนี้ ทางวัดจะขอแรงชาวบ้านมาต้อนรับพร้อมกับบอกบุญชาวบ้านให้ทำอาหารมาต้อนรับผู้มาทอดกรฐินอย่างเพียงพอ ซึ่งชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะถือว่าการช่วยเหลือแบบนี้ทำให้ตนเองได้บุญด้วย ในวันทอดกรฐินชาวบ้านจะช่วยกันตกแต่งศาลาการเปรียญอย่างสวยงาม ส่วนการทอดผ้าป่านี้ทั้งชาวบ้านรวมกันจัดทอดและผ้าป่าที่มาจากที่อื่นมาจัดทอดด้วย การทอดผ้าป่าทั่วทุกบ้านมีหลายรายด้วยกัน

ในขณะที่มีการทอดกรฐินและทอดผ้าป่านี้ ชาวในนาของชาวนาแก่เต็มที่จะเก็บเกี่ยวได้แล้ว

เดือนธันวาคมและมกราคม (เดือนหนึ่งและเดือนสอง) ชาวบ้านจะเริ่มเกี่ยวข้าวและจะเกี่ยวให้แล้วเสร็จภายในเดือนมกราคม ระหว่างเก็บเกี่ยวข้าวครั้งแรก ชาวนาจะเริ่มคอกกล้าและปักดำข้าวเพื่อทำนาครั้งที่สองไปด้วย

วันมาฆบูชา

ตรงกับวันเพ็ญกลางเดือนสาม (เดือนกุมภาพันธ์) ชาวบ้านจะทำบุญพร้อมกันทั่ววัด ระยะเวลาเดือนสามนี้ชาวบ้านจะเริ่มนำข้าวที่เก็บเกี่ยวมาโคกขายให้พ่อค้าพ่อค้า ส่วนใหญ่ของพ่อค้าที่มาซื้อข้าวเป็นพ่อค้าจรจากขอนแก่นที่ชาวนาปลูกครั้งที่สองเจริญเติบโตเริ่มออกรวงแล้ว

งานกอพระทรายขาวเปลือก

ตรงกับระยะเวลากลางเดือนสี่ (เดือนมีนาคม) ชาวบ้านจะเอาข้าวเปลือกไปให้วัดคนละถังหรือสองถังตามแต่ศรัทธาของตน นำมาเทรวมกันที่ศาลาการเปรียญ มอบให้ทางวัดเก็บไว้ใช้ทำประโยชน์ต่อไปพร้อมกับนำข้าวที่โม่สำหรับทำพันธุ์แยกใส่ขันปักธงใส่มาตางหาก ข้าวที่นำมาทำพันธุ์ในขณะนั้นชาวบ้านจะเชิญหมอทำขวัญข้าวมาทำขวัญแม่โพสพ ทำขวัญเสร็จแล้วก็จะนิมนต์

พระมาศวกรมทเียน ตอนรุ่งเช้าจะมาทำบุญพร้อมกันทั่วๆ พร้อมกับชนชาวที่ใช้ทำพันธุ์ลูกธัญพืชของ
ตน เขตที่รวบรวมทำบุญชาวเปลือกใหม่โพสพิทเพระว่าต้องการให้แม่โพสพิททำบุญ พิเศษที่ได้ใน
ปีต่อไปจะได้คุณสมบุรณ์ด้วย

หลังจากทำบุญกุดพระทรายขาวเปลือกแล้ว ก็เป็นระยะเก็บเกี่ยวข้าวครั้งที่สอง ซึ่งจะ
เกี่ยวแล้วเสร็จก่อนสิ้นเดือนห้า (เดือนเมษายน)

สรุป การใช้เวลาในรอบปีของชาวนาและทางวัดใกล้ถ้ำถางข้างล่างนี้

ตารางปฏิทินของวัดและตารางการทำงานเกษตรกรรมในรอบปีในชุมชนวังไผ่

ชื่อพิธีกรรมทางศาสนา	เดือน	ระยะเวลาการทำงานของชาวนา
ประเพณีสงกรานต์ ทำบุญศาลเจ้าพ่อขุนแก้ว	๑๓ - ๑๕ เมษายน ๑๕ เมษายน	เดือนห้าเป็นระยะเวลาที่ชาวนาเริ่มเผา รังข้าวที่อยู่ในนาเพื่อเตรียมพร้อมที่จะทำ นาปีต่อไป
วันวิสาขบูชา บุญสวดภาณัติ	วันเพ็ญกลางเดือน ๖ วันธรรมสวนีในวันหนึ่ง แล้วแต่ละตกลงกันใน เดือน ๖ (พฤษภาคม)	เดือนหก เดือนเจ็ด เป็นระยะที่ฝนเริ่ม ตก ชาวนาเริ่มไถนาเพาะปลูกข้าวที่ เรียกว่า "นาปี" เป็นการไถนาครั้งแรก ของปี
วันเข้าพรรษา	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ (เดือนกรกฎาคม)	ชาวนาปักดำข้าว และทยอยดูแลข้าวให้ ปลอดภัยจากโรคต่าง ๆ
วันสารท	วันสิ้นเดือนสิบ (เดือนกันยายน)	เป็นระยะเวลาที่ต้นข้าวเริ่มเจริญเติบโต เต็มที่แล้ว

ชื่อพิธีกรรมทางศาสนา	เดือน	ระยะเวลาการทำงานของธรรมา
เทศน์มหาชาติ วันออกพรรษา	ขึ้น ๘ - ๙ ค่ำ เดือน ๑๑ วัน ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ (เดือนตุลาคม)	เป็นระยะเวลาที่ชาวเริ่มตั้งทอง
งานทอดกฐินและทอดผ้าป่า	กลางเดือนตุลาคมถึง กลางเดือนพฤศจิกายน (กลางเดือน ๑๑ ถึง กลางเดือน ๑๒)	เป็นระยะที่กฐินและชาวเริ่มเก็บ จวนจะเก็บเกี่ยวไถแล้ว
วันมาฆบูชา	วันเพ็ญกลางเดือน ๓ (กุมภาพันธ์)	ธรรมาเก็บเกี่ยวข้าวเรียบร้อยแล้ว ระหว่างเก็บเกี่ยวชาวนาไประหว่าง เดือนหนึ่ง และเดือนสอง ชาวนาก็ เริ่มตกกาสำหรับปักดำเพื่อทำนา ครั้งที่สองต่อไป
งานก่อดพระทรายขาวเปลือก	กลางเดือน ๘ (มีนาคม)	ระยะที่การทำนาครั้งที่สอง ชาวจวน จะเก็บเกี่ยวไถแล้ว เพราะชาวที่ไร ในการทำนาครั้งที่สองใช้เวลาเพียง ๑๒๐ วันเท่านั้น

การใช้เวลาในรอบปีของชาวบ้านอุทิศ

การใช้เวลาของชาวบ้านส่วนใหญ่จะหมดไปกับการทำนา ทำไร่ และการทำบุญทำทานที่วัด ซึ่งจะเห็นความสัมพันธ์ของการทำงานในรอบปีของชาวบ้านกับงานบุญต่าง ๆ ในรอบปีของวัดดังต่อไปนี้

วันสงกรานต์

ประเพณีสงกรานต์ตรงกับวันที่ ๑๓ เมษายน จะมีการจัดงานกัน ๕ วัน ซึ่งชาวบ้านถือว่าเป็นงานประจำปีของหมู่บ้าน ระยะเวลาที่ชาวบ้านจะมาทำบุญและเที่ยวงานที่วัดกันอย่างคับคั่ง พวกที่อพยพไปทำไร่ทำนาจึงหวั่นกลัวจะเหมารถกลับบ้านเพื่อมาเที่ยวงานสงกรานต์และทำบุญที่วัดอุทิศ เกา วันสุดท้ายจะนำอัฐิของพ่อแม่ หรือญาติพี่น้องมาทำบุญกระดูก หรือที่เรียกว่า "ทำบุญบังสกุล" ไห่เกตุหลางลับไปแล้ว ในตอนเย็นจะมีการสงน้ำให้พระสงฆ์ มีการเล่นสากน้ำกัน อามนำผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่เพื่อขอพรให้เป็นศิริมงคลแก่ตนเอง การเล่นสากน้ำระหว่างชาวบ้านด้วยกันจะเป็นไปอย่างสนุกสนาน

วันวิสาขบูชา

ตรงกับวันเพ็ญเดือน ๖ เป็นวันตรงกับวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของพระพุทธเจ้า ในตอนเช้าชาวบ้านจะไปทำบุญกันที่วัด

วันเข้าพรรษา

ตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ (เดือนกรกฎาคม) จะเป็นวันที่ชาวบ้านนิยมมาทำบุญกันมากที่สุดครั้งหนึ่ง และจะนำอามนำปลาผมาถวายพระที่วัดด้วย ระยะเวลาที่เข้าพรรษานี้ ชาวบ้านที่เป็นคนธรรมาจะไปทำบุญและรักษาศีลที่วัดกันทุกวันพระเป็นจำนวนมาก รวมทั้งชาวบ้านที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวที่ว่างจากการทำงานก็จะมาทำบุญกันมากในระยะเข้าพรรษานี้ด้วย

วันสารท

ตรงกับวันสิ้นเดือน ๑๐ หรือเดือนกันยายน เป็นวันที่ชาวบ้านจะมาทำบุญเพื่ออุทิศ

ส่วนกุศลใหญ่ญาติพี่น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย ที่ล่วงลับไปแล้ว ชาวบ้านจะนำเอาอาหารจำพวกกระยาสารและกล้วยไข่ไปทำบุญกันทั่ววัด เพราะถูกนี้เป็นกุศลที่ถวายไม่มากนัก

วันกฐิน

ในตอนเย็นของวันสารท ชาวบ้านจะนำบุญใหญ่ที่เป็นที่เคารพนับถือของหมู่บ้าน และเป็นทำประโยชน์ให้กับหมู่บ้านไปที่ศาลาการเปรียญวัดกุฎะเกา และพวกชาวบ้านจะพากันไปร่อนน้ำบุญใหญ่ที่เคารพนับถือเหล่านั้น เพื่อแสดงถึงความกตัญญูต่อพระคุณเหล่านั้น ที่สร้างความสำเร็จใหญ่แก่หมู่บ้านของตน

บุญสลากภัต

จะเป็นวันใดวันหนึ่งของเดือนสิบ (เดือนกันยายน) ซึ่งไม่ตรงกับวันพระ ชาวบ้านจะเลือกวันขึ้นเพื่อทำบุญสลากภัต จะนิมนต์พระจากวัดนั้นมารวมในงานบุญนี้ด้วย งานบุญสลากภัตนี้ ชาวบ้านเรียกว่า "บุญสลากภัตน้อยหนา" เพราะเป็นระยะเวลาที่น้อยหน่าที่ปลูกในหมู่บ้านนี้กำลังสุกเต็มที่และมีอยู่มากสมบูรณ์

วันออกพรรษา

ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ (เดือนตุลาคม) ของปี วันนี้เป็นวันครบ ๓ เดือนนับแต่วันที่พระท่านเข้าพรรษาในวันนั้นคนเขาราวบ้านจะไปทำบุญอุทิศบาปกรรมทั่ววัด ก่อนที่พระจะลาพรรษา ชาวบ้านจะมีงานบุญใหญ่อีกงานหนึ่ง คือ งานเทศน์มหาชาติ ซึ่งจักเป็นงานใหญ่ ชาวบ้านถือกันว่า ถ้าใครฟังเทศน์มหาชาติครบทุกกัณฑ์แล้วจะได้บุญแรง

พิธีรับขวัญแม่โพสพ

ระยะลาพรรษาเป็นระยะเวลาที่ชาวตั้งท้อง ชาวบ้านเมื่อทำบุญลาพรรษาเสร็จแล้วก็จะเอาอาหารจำพวกส้ม กล้วย ถอย ใส้ระดอมไปไว้ที่บาตรพร้อมกับเอาค้าย ๓ สี จะเป็นสีอะไรก็ได้ไปผูกไว้ที่ต้นข้าว ชาวบ้านถือกันว่าตอนแม่โพสพกำลังตั้งท้อง จะท้องหาของกินมาให้แม่โพสพแกงตัวให้แม่โพสพ โดยพรมกายน้ำหอม แป้งหอม พิธีนี้เรียกว่า "พิธีรับขวัญแม่" พวกชาวบ้านมีความ

เชื่อกันว่า ถ้าทำพิธีรับขวัญแม่โพสพแบบนี้แล้ว จะทำให้โคขาวอุดมสมบูรณ์

เทศน์มหาชาติ

ตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ (เดือนตุลาคม) เมื่อพระลาพรรษาแล้วชาวบ้านจะ
จัดงานเทศน์มหาชาติ ชาวบ้านจะมาฟังเทศน์กัน เพราะถือว่าถ้าฟังครบทุกกัณฑ์แล้วจะได้บุญมาก

งานทอดกฐินและทอดผ้าป่า

บุญกฐินและผ้าป่าจะเริ่มตั้งแต่กลางเดือน ๑๑ ถึง กลางเดือน ๑๒ (กลางเดือนตุลา
คมถึงเดือนพฤศจิกายน) ชาวบ้านมีความคิดว่าถ้าได้ทำการทอดกฐินถือว่าจะได้บุญแรงมาก งาน
ทอดกฐินที่วัดบางที่ก็เป็นกฐินสามัคคีของชาวบ้านที่รวมกันเป็นเจ้าภาพจัดทอด บางที่ก็เป็นกฐินที่มา
จากกรุงเทพฯ ถ้าเป็นกฐินที่มาจากกรุงเทพฯ หรือหมู่บ้านอื่นก็ตามทอดกฐินแบบนี้ ทางวัดจะขอแรง
ชาวบ้านมาต้อนรับพร้อมทั้งบอกบุญชาวบ้านให้ทำอาหารมาต้อนรับผู้มาทอดกฐินอย่างเพียงพอ ซึ่ง
ชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะถือว่าการช่วยเหลือแบบนี้ทำให้ตนเองได้บุญด้วย ใน
วันทอดกฐินชาวบ้านจะช่วยกันตกแต่งศาลาการเปรียญอย่างสวยงาม ส่วนการทอดผ้าป่ามีทั้งชาวบ้าน
ร่วมกันจัดทอด และผ้าป่ามาจากที่อื่นมาจัดทอดด้วย การทอดผ้าป่าที่วัดหนึ่งมีหลายรายด้วยกัน
ในขณะที่มีการทอดกฐินและทอดผ้าป่านี้ ชาวบ้านของชาวบ้านแก่แก่ที่จวนจะแก่แก่จะเก็บเกี่ยว
ไถแล้ว

วันลอยกระทง

ตรงกับวันเพ็ญเดือน ๑๒ (เดือนพฤศจิกายน) เป็นระยะเวลาที่น้ำในแม่น้ำเต็มฝั่งและ
ในหมู่บ้านอุทิศจะจัดงานวันลอยกระทง เป็นงานใหญ่เป็นประจำทุกปี จะมีการประกวดกระทง
และมีมหรสพให้ชาวบ้านชม งานวันลอยกระทงนี้จะมีชาวบ้านหมอนมารวมกัน และพวกชาวบ้าน
อุทิศเอาที่อพยไปทำงานที่ใหม่ก็ตามที่ ในวันนี้จะพากันมาเที่ยวงานลอยกระทงที่วัดกันเป็นประจำ
งานนี้ใครรายได้เท่าไรชาวบ้านจะมอบให้เป็นเงินรายได้ของทางวัด ส่วนงานวันลอยกระทงที่วัดต่าง
ไม่ได้ถือว่าเป็นงานสำคัญ

วันมาฆบูชา

ตรงกับวันเพ็ญกลางเดือนสาม (เดือนกุมภาพันธ์) ชาวบ้านจะมาทำบุญพร้อมกันทั่ว

การใช้เวลาในรอบปีของชาวนาและทางวัดได้แก่การข้างล่างนี้

ตารางปฏิทินของวัดและตารางการทำงานเกษตรกรรมในรอบปีในชุมชนอุตะเถา

ชื่อพิธีกรรมทางศาสนา	เดือน	ระยะเวลาการทำงานของชาวนา
ประเพณีสงกรานต์	๑๓ - ๑๗ เมษายน (เดือน ๕)	เป็นระยะเวลาที่ชาวนาเริ่มเผาซึ่งข้าวที่ อยู่ในนาเพื่อเตรียมทำนาปีต่อไป ระยะเวลา ชาวนาจะไปหยอดข้าวโพดที่ไร่นาต่างจังหวัด
วันวิสาขบูชา	ขึ้น ๑๕ ค่ำ กลางเดือน ๖ (พฤษภาคม)	ระยะเดือนหก เดือนเจ็ด (พฤษภาคม ถึง มิถุนายน) เป็นระยะฝนเริ่มตก ชาวนา เริ่มไถนาเพื่อทำนาปี
วันเข้าพรรษา	แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ (กรกฎาคม)	ชาวนาปักดำข้าวเสร็จแล้วก็คอยดูแลข้าว ใหม่ตลอดภัยจากโรคต่าง ๆ แล้วก็ขึ้นไปดู แลไร่นาโพดที่อำเภอตากฟ้า จังหวัด นครสวรรค์ คอยพญาป้องกันปราบศัตรูพืช ที่มาทำลายต้นข้าวโพด

ชื่อพิธีกรรมทางศาสนา	เดือน	ระยะเวลาการทำงานของชานา
วันสารท วันกฐิน บุญสดากฐิน	วันสิ้นเดือน ๑๐ ทั้งสองวัน (กันยายน) แลวันแรมสาม จะเลือกวันใดวันหนึ่งในเดือน นี้ซึ่งไม่ตรงกับวันพระ	เป็นระยะเวลาของการหักข้าวโพด และเริ่มหวานแก้วแขก ถั่วเขียว และ ถั่วมัน เป็นต้น ข้าวในนาเริ่มเจริญ เต็มโตเต็มที่แล้ว
วันออกพรรษา เทศน์มหาชาติ	ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ (เดือนพฤศจิกายน)	เป็นระยะเวลาที่ต่าง ๆ ที่หวานไว้ เริ่มเก็บได้ ชาวเริ่มตั้งทอง
งานทอดกฐินและทอดผ้าป่า วันลอยกระทง	กลางเดือน ๑๑ ถึง กลางเดือน ๑๒ เพ็ญ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ (พฤศจิกายน)	เป็นระยะเวลาเก็บถั่วแขก ถั่วเขียว และถั่วมันต่าง ๆ พอเก็บแล้วเสร็จก็ กลับมาเกี่ยวข้าวต่อไป
วันมาฆบูชา	ขึ้น ๑๕ ค่ำ กลางเดือน ๓ (กุมภาพันธ์)	เป็นระยะเวลาที่การทำนากองที่สอง ที่ชาวเริ่มแคว้นจะเก็บเกี่ยวได้แล้ว และเริ่มไปกางป่าทไร่เพื่อเตรียมตัว หยอดข้าวโพดต่อไป